



Најбоља
к р а т к а
п р и ч а
Пирота
2024.

Пиrot 2024.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

**НАЈБОЉА
КРАТКА ПРИЧА
ПИРОТА
2024.**

Издавач:
ДОМ КУЛТУРЕ ПИРОТ
Пирот, Српских владара 77

За издавача:
Мишко Ђирић, директор

Тираж: 500

Штампа:
МЕДИВЕСТ, Ниш

УМЕСТО ПРЕДГОВОРА

Још једна књига за јединствени јубилеј

Ретки су фидбалски клубови, чак и они највећи, који макар једном нису испали из прве лиге. Упоредимо ли историју наших сајмова књига са том спортском причом, онда би Салон књиге и графике који се већ четврт века одржава у Пироту могао да се сврста у ред истинских великана. Јер, чак је и Међународни сајам књига у Београду паузирао током две године пандемије. Пиротски – јок! Захваљујући вредним људима који су га осмислили и који га реализују, пиротска светковина књиге сачувала је континуитет и, ево, овог фебруара слави сребрну свадбу са верном читалачком публиком.

Једно од главних обележја ове важне културне манифестације јесте и конкурс за кратку причу, који своје финале добија последњег дана трајања Салона. Тачно у подне, жири проглашава најбоље, којима бивају уручене вредне награде, а потом дође тренутак да се нови зборник кратких прича препусти суду јавности.

Тако је и ове, свечарске, слављеничке 2024. године, жири пажљиво читао и читао и читао и читао... Јер, на

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

конкурс је пристигло преко четири стотине прича. Није, међутим, било тешко одабрати најбоље, јер квантитет није донео жељени квалитет. Сви који би желели да пишу морали би да имају исту такву јаку жељу да много читају. Одсуство такве жеље видно је голим оком. Ипак, награђене приче представљају истинске читалачке доживљаје. Читаоци ће уживати и у осталим причама које смо уврстили у зборник.

Не преостаје нам ништа друго него да свима пожелимо још двадесет и пет година контунуитета Салону књига и графике и свим Пироћанцима без којих овог истинског народног весеља не би било.

Живели!

Чланови жирија:

Дејан Стојиљковић

Вуле Журић

I награда

Хелена ШЋОПУЛОВИЋ • Неготин

ШТА РАДЕ СЛАДОЛЕЦИЈЕ ЗИМИ

Чика Дима био је мали летњи бог у шљампавим папучама. Веровали смо у њега као у сезонску појаву. Весник распуста. Доносио нам је снег, у сред лета. Слатки, хладни, укусни снег. Обично је преко дана седео под липом у нашем паркићу, док је увече шеталиштем вукао своја колица са сладоледом.

Одласком лета и он је ишчезавао. Као да се отопио, одселио са птицама. Ко зна шта се дешавало у ноћи између 31. августа и 1. септембра. Кад бисмо се првог дана школе враћали кућама на још врућем асфалту, на ћошку код паркића, више није било никог.

Како се асфалт хладио и година пролазила, полако бисмо заборављали на чика Диму. Не бисте веровали шта све стигне да се деси за једну зиму у животу једног једанаестогодишњака. Прво сам се потукао са Болетом због Маре из петог три. Њу, благо речено, нисмо занимали ни Боле ни ја. Средином јесени се одселила за Београд, а ја сам добио првог кеца из историје. После ми је старија сестра објаснила да се то зову љубавни јади. Ко да мене брига за Мару.

Није као да смо цело лето Мара и ја сваког уторка, кад једино није ишла на одбојку, седели на плавом преврнутом чамцу мог деде и јели сладолед. Она од лимуна, ја од јагоде. Сваки пут.

– Што увек узимаш сладолед од лимуна?

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

– Јер је жут као сунце. Овако изгледа као да једем сунце.

– Јел' могу да пробам?

– А ти пробај.

Лизнуо сам једном и скупио уста.

– Горко ти је то твоје сунце.

– Мени се свиђа.

Нисмо више расправљали о сладоледу и сунцу. Наставили смо да се виђамо уторком и једемо свако свој сладолед. А онда је отишло лето и сунце и сладолед и чика Дима. У школи није хтела да ми се јави. Упознала је неког, баш на тој њеној одбојци кажу. Ко да ме брига за Мару. Седећу следећег лета на чамцу, макар и сам, и јешћу глупи сладолед од лимуна, њој у инат. Шта ли ради чика Дима зими, кад нам мајке не дају да једемо сладолед?

Покушао сам једном мами да скренем пажњу на то како чика Димино преживљавање зависи од нас и нашег редовног једења сладоледа, те да би сигурно било неопходно да једемо сладолед и зими.

– Боже дете, сладолеџије су зими обични људи! Сигурна сам да је чика Дима добро.

Али нико га никад није видео ван сезоне. Нисмо знали где живи. Можда га не бисмо ни препознали без шарене кецеље и тандрчућих колица са сладоледом. Продавао је четири укуса сладоледа. Чоколаду, ванилу, јагоду и, из неког разлога, лимун. Мара је говорила да лимун продаје само због ње. Тобож она му је једном баш тражила лимун и он није имао, али јој је обећао да ће убудуће држати лимун само због ње.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

Постојала је још једна сладолеџиница, на крају вароши, у коју нисмо ишли. Тамо су имали чак десет укуса, али нису волели чика Диму, па их нисмо ни ми волели. Причао сам свима како је њихов сладолед од боровнице најгори сладолед који сам појео у животу. (Никад нисам пробао сладолед од боровнице, али сам закључио да мора бити грозан.)

Имали смо разне теорије како чика Дима проводи зиму. Ја сам био убеђен да он тада одлази на Јужни пол да тамо продаје сладолед. Учили смо из географије да кад је код нас зима, тад је на Јужном полу лето. Или тако већ нешто.

Живојин, који је увек носио све књиге са собом без обзира на распоред и имао најтежи ранац у школи и шире, објаснио нам је после да чика Дима може да иде само на јужну Земљину полулопту, али не и на Јужни пол јер на Јужном полу живе само пингвини и увек је зима. Не видим зашто пингвини не би могли да једу сладолед, али добро. Он увек носи све књиге са собом, биће да он зна.

Сања је предложила да би чика Дима могао да преспава зиму као медвед. Скупи се у она своја колица као у пећину, и онда спава док не отопли.

– Па није чика Дима медвед!, узвикох ја

– Па нисам ни ја медвед, кол’ко знам, ал’ и ја бих радије преспавао зиму, поклопи ме Боле.

Остали се сложише.

Хтео сам да му кажем да можда није медвед, ал’ да личи, али сам се суздржао. Не морамо баш опет да се тучемо.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

Пред Нову годину је нападао снег, таман за грудвање. Упао сам у шутку једно два-три пута – заситио се снега. На полугодишту ми је остао онај кеџ из историје. Што се мене тиче, може летњи распуст. Размишљао сам да побегнем и на тај Јужни пол, ал' сам се онда сетио да је тамо вероватно стално снег.

Кад нам је почело друго полугодиште, Боле је причао како је био код тетке у Сомбору. Тамо је, каже, видео чика Диму како продаје куртош колач. Шта ли му је па то? Објаснио је да то једу тамо у Војводини и да изгледа као неки димњак од теста, можеш свашта да ставиш у њега, ал' мораш да пазиш да се не умажеш. Слатко је, каже, ал' није сладолед.

II награда

Славица РАКЧЕВИЋ • Београд

ЖИВОТ

Живот је леп рече гласно човек после напорног рада одмарајући се у цветној башти свога дома једног сунчаног поподнева крајем августа, па угледавши великог стршљена како се обрушава на малог шареног лептира тихо додаде: **али кратак.**

III награда

Ружица ТОМИЋ • Панчево

КО'Е БИ БИЛО АЛ' НЕ'Е БИЛО

ОДКАКО ДОШЛЕ ГОДИНКЕ, а ја све више онемоћујем, на ум ми долази свашто.

Седнем си такој у обор на треношче, наслоним грбину на дуд, зажмијем па си сама сс себе оратим. Понекипут у себе, понекипут си шапкам. Које би било ал' неје било.

Ете питајем се, које би било да ме моји дадоше за Митра. Беше много убав момак. Много смо се бегендисували. Какав би живот с њега имала. Мож би живела побоље него сс мојега Милана Бог душу да му прости, неје бија лош човек. а мож па не. Изродила би убаву дечицу кој што он беше, ал' тг се тргнем. шунтавке ниједна, викам на себе, па које фали на овија твоји деца од Милана?

Питујем се какав би ми живот бија, да сам ко неке моје друшке отиднала у неку државу. Немам неке школе. Чистила би сокаци, болнице, јела онеј њиове конзерве, пила млеко из кутију, ћутала кад ми се издирав, а ја ги не разумем за које. Ал' знам да би туговала за моји брда, за татка, за мајку за комшике, за млеканце од моју Белку што на ливадско цвеће и траву мирише. Туговала би и за наш кладенац, и за пиле из гору и за овој наше с'лнце...

Питујем се кво би би било да несам пратила децу у високе школе. Мож би за мене било побоље. Били би близу мене. Обилазили би ме. Ал онда си викнем од

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

радос' да сам баш добро урадела. Овдек би се мучили, а овакој едан ми син завршија за доктура, а други за инџињера. Оно јес' да су далеко и да ги ретко видим, ал' срце ми на место кад ги чујем...

И такој думам... од мој живот собирам, одузимама и па си дођем на почетак. Шта би било да је било, не знајем, ал' знајем да мој живот баш оној што неје било.

Ненад СМИЉКОВИЋ • Ристовац, Врање,

КЕТО ВАМПИР

Хирург Милутин Павловић је у свом дому вечерао конзерву харинги са црним луком, уз зделу салате. Већ пар година води рачуна о исхрани, смршао је 24 килограма, избацио чак и лекове за преддијабетес. Хируршком прецизношћу је убадао комаде рибе и сецканог лука по тањиру, мислећи како управо уноси део океана у себи, тог потомка Тетиса из кога је све испливало. Окорели еволуциониста. Једући, гледао је на тв-у Лазанског, дивећи се по небројени пут његовом познавању војне технике.

Само два метра изнад, на тавану је чукао Андроник, испијајући Милутина, један од ретких енергетских вампира на простору између Егеја и Карпата. Одговарао му је Милутинов ид и его једне флегматичне Рибе, та савршена хармонија посног тела и хормона уклопљених у идиличну хомеостазу попут швајцарског сата из кога је зрачила "кето" аура. Уживао је у кето-хирургу, баш као и хирург у харингама.

Јелена ЦВЕТКОВИЋ • Ниш

ЧИСТАЧ БЕЛИХ ГРАДОВА

Мој град је у песку. Ситном, белом, попут поленовог праха. То је прозирно чист град, високих зидина, са много прозора. То је град где нема никога, сем једног чистача улица.

После буђења, морала сам поново да затворим очи и одем у свој град. Дошао је чистач, обучен у светло жуто искрзано одело, са црвеним фесом на глави. Ваљда је то био фес, или нешто што је личило на њега. Повијених леђа, док су му кићанке падале преко очију, чистио је камени сливник пажљиво и лако, као да то целог живота ради. Гледајући га, схватила сам да он заиста само то и ради. Чисти улице туђих градова.

На високим и недодирљивим прозорима, препреченим са пар водоравних гвоздених жипки, висе чудне спољашње завесе. Вијоре се под налетима честог ветра и играју честицама прашине које чистач подиже својом старом, истрошеном метлом.

Он чисти и одржава многе градове. Мој је само један од многих. Мој је камени и песковити у мору камених и песковитих. Мој је напуштен у мору напуштених. Мој је бели у мору белих. Прилазим чистачу затворених очију и стајем поред њега. Он вредно ради, не подиже главу ка мени.

„Мој град је исти као и многи које сте видели?“ Питам га. Намерно не питам: „као многи које сте чистили?“, јер је човек преда мном очигледно много више од обичног чистача улица. Има глатке и беле руке, нигде огреботине ни ожиљка. Упркос излизаној одећи, нигде мрље ни флеке од прљавштине, а под фесом се

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

вијори црна, млада коса која указује на мудрост коју само младост може дати. Велика је мудрост младости, размишљам у паузи ишчекивања одговора. Што си старији, мање знаш и мање можеш, мање се упушташ у промишљања и решавања нелогичности, и све чешће прихваташ законитости онаквим какве оне јесу, макар биле и погрешно дате. Младост је та која даје одговоре, чак и онда када они не постоје. Младост их нађе.

Чистач ме погледа белим очима у којима су се осликавале постројене камене куле иза мене, и одговори:

„Твој град је исти као многи градови које сам видео. Али не постоје два потпуно иста града, као што не постоје ни два потпуно иста човека. Твој град има боју туге на прозорима. Опет, као многи. Јер, љубичаста боја је боја туге. Али само у твом свету та је боја окренута према другима, јер ти тугујеш због других, а сви остали само због себе. Најтеже ми је да одржавам баш твој град.”

Рекавши то, наставио је да сакупља прашину од које се подигао бели облак над нама. Дуго смо остали сакривени. Само су се кроз игру песковитих честица помањале љубичасте завесе од којих су ми навирале сузе на очи. Оне исте, неотворене.

„Све сам млађи и ускоро ћу нестати. Не знам када ће се поново родити нови чистач”, уздахнуо је сада већ као невидљива прилика преда мном. “Бринем ко ће чувати ваше градове. Прашина ће их прогутати, камен скаменити, воде однети, а туге ће се наталожити толико да ће прозори остати затрпани њоме. Нећете имати видик онда када затворите очи.”

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

Мој град је у песку. Ситном, белом, попут поленовог праха. Ако се туга отме, па потече и преплави сливнике и камене путеве, то више неће бити мој бели град. Биће прекривен љубичастим прахом који ветрови не могу понети у наручју. И ја ћу онда морати да отворим очи.

Младен ЖИВКОВИЋ • Сомбор

ОДЛАЗАК

– Денисе. Денисе!

Кораџи ципела по бетонском поду су одзвањали пустим ходницима као откуцаји неког џиновског сата.

– Побогу, Денисе. Где си? Хајде, морамо да кренемо...

Мамин глас се чуо негде из даљине, удаљен хиљадама миља. Био је другачији, али је он знао да је то глас његове маме. Скупио се и зажмурио, јако, најјаче што је могао. Покрио се преко главе и дисао тихо, што је тише могао, склупчан као меда у својој пећини у зимском сну. Нико га неће наћи.

– Денисе. Хајде јави се.

Неонка је жмиркала у бљештаво белој соби. Звук је одјекивао ходницима, умножавао се и враћао. Као да није било границе између гласа и еха.

– Денисе. ДЕНИСЕ. Јави се. – Мамин глас је био гласнији, али није био љут. Мама се никада није љутила, а и када би се наљутила брзо би је прошло. Денис се никада није плашио маме. То је била његова мама. Само није хтео да га нађе. Не још. Није хтео да крене. Не још.

Мамини кораџи су се приближавали. Била је близу, ту негде поред њега. Осетио је мамин мирис, више га није волео, али јој то није смео рећи. Мама би била тужна.

Повукла је ћебе и јака светлост га је обасјала. Мали, ситан и немоћан непомично је лежао на кревету који је био превелик за њега. Жмиркао је крупним смећим очима ненавиклим на светлост.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

– А ту си! Већ сам се уплашила. Знаш ли колико те већ тражим? Је л' се ти то сакриваш од мене? – Мамина сенка је била поред њега и смешкала се. Плашио се мало мање.

– Хајде. Идемо.

– Али ја не бих.

– Денисе време је.

– Зар не могу да останем још мало – молио је са рукама чврсто стиснутим на грудима.

– Не. Било је доста. Стварно морамо да кренемо.

– Само још пет минута. Молим те...

– Прошло је пет минута.

– Али још мало мама.

– То си већ рекао Денисе.

– Само још мало...

– То увек каже. Само још мало, само још пет минута. Прошло је пет минута, морамо да кренемо.

– Али лепо ми је овде.

– Знаш. Зато и нисам дошла пре. Хајде. Не можеш да будеш овде заувек.

– Али зашто?

– Једноставно је тако. Сви на крају морају да оду.

– Али зашто? Зашто не можемо сви да останемо.

– Видиш да су сви отишли. Нема никога. Ти си једини остао. Сам си.

Велика бела соба је била празна. Празни кревети су били намештени, снежно бела постељина уредно затегнута, као да нико никада није ту спавао. Под је био чист као да нико никада њиме није газио. Апарати су били угашени и тихи, само је неонка једнолично зујала.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

– Зар хоћеш да останеш сам?

– Не.

– Морамо да кренемо.

– Не још. Нисам спреман да одем – рекао је то на ивици јецаја.

– Нико није спреман. Хајде, све ће бити у реду – насмешила се и било му је мало лакше. Уплашен, пружио је своју танушну, готово прозирну ручицу ка њој. На додир хладноће се тргнуо. Затворио је очи јако.

– Плашим се.

– Чега се плашиш?

– Хоћемо ли се некада вратити?

– Нажалост, не. Овде се нико не враћа.

– Зар не могу да останем? Само још мало?

– Плашим се да не. Чекају нас – Гледала је ка вратима и тамном ходнику у који се светлост није могла пробити.

– Хајде.

– Немој да идемо. Нећу да идем.

– Мораш. Хајде.

– Не у мрак. Молим те – речи су му биле шапат.

– Не бој се.

– Не, не. Молим те мама. Не. Не у мрак. Молим те мамице...

– Не бој се. Нема ничега тамо.

– Знам – Суза му се спуштала низ изборано лице. – Зато се и бојим.

Старац је лежао сам, у празној болничкој соби, у превеликом кревету прекривен белом плахтом док су неонке трепереле својом стерилном светлошћу. Зидни

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

сат је откуцавао. Очи су му биле затворене, а грудни кош се више није померао. На лицу у углу ока видео се влажни траг где је некада почивала суза пре него што је и она потонула у белину.

Алекса МИЛЕНКОВИЋ • Београд

ЦРВЕНИЛО

СИВО ЈУТРО. Пробио се кроз прозор, па у његов нос, буди га, смог. Покушава да отвори очи. Кратак, оштар бол трепавица слеplених за кожу, крмељи не дају. Не може да протрља, још не зна шта је ово црвенило на шакама. Сличи осипу са доњих леђа. Покушава да се придигне, али доња леђа боле. Није осип, осип не боли, осип сврби. Пре два месеца, додуше, сврбело је, али није могао да почеше, не може да дохвати. Почињу и да га пеку шуљеви. И то је у почетку сврбело. Све у почетку сврби, мали надражајни наговештаји. Затворених очију, пуног носа, изиритиран, заљуља се да ухвати залет и придигне се. Смета доњи део повећег стомака, ноге дрхте. Задихан, други минут дана, а треба ићи на посао. Треба купити крем за очеву вилицу и мајчине проширене вене. Иста крема, свестрана употреба, лако прихватио у апотеци. Уздише, пети минут дана, од умора, бола, нервозе. Још није отворио очи.

Пере зубе, пљује крв, игнорише већ неко време, ни не гледа у лавабо. Облачи тренерку, не носи панталоне већ неколико година, каиш му стеже килу. Пре него што обуче ширу мајицу да покрије стомак, покушава да пипне доња леђа, да схвати текстуру, а онда и узрок непријатности. И данас безуспешно, мада, већ неко време, покушаји су све килавији. Облачи дукс, иако је на послу топло. Видеће му се флеке на подлактици. Мемљиви део зида око славине почео да нагриза и страну до бојлера, треба поправити. Стеже вилицу, осећа укус гвожђа на језику, излази напоље.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

Десет до девет, касни. Већ дуго је неопходно да устаје раније. Улице каљаве, иду му уз ципеле; мрзи јесен и њене одумируће боје. И влагу, и блато, и смрад. Треба пожурити, ухватиће га шпиц. Али како брже, шуљеви су данас живахни. А и стрефиће га срчка, није трчао од гимназије. Више ни не спава са женом, она зна да он не може, а он мисли да јој смета задах, зато код куће стално ћуте. Тако му је лакше, онда не размишља како му се не диже, већ неколико година. Наставља полако, до станице, признајући себи да би га жена варала да и она није дебела откад је остала трудна, а и мало пре. А и више се не фарба. Уопште, све ређе пере косу, не жели да се подсећа на перут, одмах се разбесни и расплаче, па не говори ни са ким данима. Тако, сетно и у бризи, ћопа и гега се, до станице. У сусрет му иде комшиница са шестог, комшиница је добра. Још уме да обуче сукњу, мада јој бутине туку једна о другу, па се тресу као пихтије. Треба купити пихтије за оца. И образи и нос су јој црвени. Откада јој се муж шлогирао, пије, стално и много. И сада се тетурала док се мимоилазе. Он спусти поглед ка својим каљавим ципелама. И он се зацрвенео, пеку га, уши. Флертовао би, онако средовечно безуспешно, али ако стане, мораће да ухвати ваздуха, неће бити херојски. Овако, ухватио залет, па лепо, можда и не закасни. Сресће неку другу жену, кад је спремнији. Овој су руке свакако набреккле, све се слива. Он дебео, она набреккла, хтела би комшика, теши се.

Станица пуна, бабе и деде, близу је пијаца. И дом здравља. Причају, деру се, глуви, о проблемима. Ту су и основци, и сви у исти аутобус. Бабе и деде једва, а деца, нехајно, бију утрчавајући. Кешу се на шипке, кијају и смеју се, раздрагано се додирују по озареним, бледим лицима. Њега неки старац пипа по надланици, случајно,

тресе се. Смета му, али не зна шта. Не зна што. Гунђа себи у браду. Деца му уступају место. Једна баба каже: „Има још младих васпитаних“, а друга: „Само нек су здрави“, деда: „Видеће они када дођу у наше године“. Ни пензионерска добацивања, ни уступљено место, не прихвата. Гунђа, спуштеног погледа, себи у браду, погрбљен и грбав. А рекао би нешто, али задах, проклети задах. А сео би, преварио га малопређашњи залет, није трчао можда ни од вртића. А треба да прихвати место, сад га је стигла нужда коју јутрос није могао да обави. Треба устајати раније. Окреће леђа и гледа кроз прозор. Студенткиња голог стомака, бубуљичава, види се да је чешала; лептир изнад дупета. „Скинуће те неко, навући ћеш нешто“, зацрвени се, па исправља: „Навуци нешто, навући ћеш нешто“, страхује, за студенткињу, па размишља о болесном, лапсусу.

На послу, пословно. Нема времена да мисли на себе, што му генерално прија. Иако генерално пече, сврби, боли, непријатно је. Не гледа у колеге, али види се по њему, сигурно, и шаке, и зуби, и подлактица, и доња леђа; по ушима, скривеним очима и сувим, увек затвореним устима. Ни колеге њега не гледају. Свако своје. На послу тако, од првог минута до пет поподне, пет дана недељно. А црвенило, стално, не напушта. Изађе са посла, па оцу и мајци, покуњено, већ давно схрван, радним даном.

Стиже. Оно што он јутрос није обавио, отац јесте, без своје воље. Овај га, скрушен, пресвлачи, а овај скренуо поглед, обојица ћуте. Мајка затворених очију, катаракта на једном, жута мрља на другом, прорадиле, и она ћути. Чује се само капљање славине. Треба поправити славину. „Срамота, од комшија“, пребацује мајка, већ неко време.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

А напољу, граја деце, голишаве, безбрижне. Гледају у небо, срећно, у прве пахуље снега. Већ им црвене носићи.

Мирјана КОСАНОВИЋ • Сремска Митровица

ОДЛУКА

ПРОТЕЖЕ СЕ у полумраку собе, испружен на кревету. Мрда прстима леве па десне ноге, сконцентрисан на пуцкетање ситних зглобова. Из даљине допиру пригушени звуци удараљки које ветар доноси у таласима управо под његов прозор. Кроз рупе на дрвеним окнима увлачи се хладноћа, па Милун јаче привија ћебе уз себе.

Милка...Милка... Тишином одговара простор. Тргне се пренеражен што ко зна по који пут наглас изговара име оне које више нема. Не мари она више за овоземаљске бољке ни приче које путују кроз ноћ. Покрила се лишћем, а њега оставила самог да као глува кучка ослускује ноћ кад сан неће на очи или да се разговара сам са собом кад му је до разговора са њом.

Понекад, кад скупи снагу и вољу, а ретко успева да удружи та два издајника у старости, упути се према гробљу да јој прича шта му се мота по глави. А мота му се свашта. Досадила му је самоћа и све чешће му се поглед задржава на удовици комшије. Није да је и пре није примећивао, али натуче шешир на очи па мрмља себи прекоре у браду кад му поглед одлута где не би требало.

Додијала самоћа, додијала глува кућа, цвеће се посушило за њом, а заливао га је, није да није. Шта ли му је причала док је чупкала сасушене латице? Чудне ли женске главе, мисли Милун. Прича приче као да чита из књиге, а све јој осмејак на углу усне. Њега кад погледа, заигра осмех и у оку, а онда окрене главу да он не види маглу која се преко њега навлачи.

Крила је, зна сад да је крила неку болест, ону женску, која се прећуткује као што се срамота прећуткује. Остала је бездетна, а он ништа није наваљивао, верујући да бог тако хоће, јер нека немања могу да буду од божје милости како би нас поштедео још веће муке. То би јој сад рекао да може док у мислима седа на влажан опсег и разгрће лишће крупним кошчатим шакама што грабе као лопате. Нема срца да изговори како му је жао што није носио на кркаче неког малишана док је био млад и кад му је било време без обзира на све. Или да јој каже како од скоро њихова комшиница удовица погледа у њега и размишља може ли бити од користи њеној деци кад је већ сам и нема своју?

Привија чвршће ћебе око себе и зури у плафон који полако шарају јутарњи зраци. Не устаје му се још. Касније, кад се воља поврати, устаће, умиће се, обријати и изаћи пред њу. Ако је њен живот стао, није његов, храбри себе. Куд ће и како ће сам човек без жене? Једе из једног тањира све, рукавом брише уста, чарапе не уме да окрпи, а са опанака скида блато у мокрој трави. Али није лако ни одлучити се за неку нову. Кад пожели да комшиници назове добар дан, упита је за здравље и прозбори коју реч, заустави га помисао на туђе лице које би се кретало Милкином и његовом кућом. Дође му некако неприлично, издајнички, па заћути као риба отворених уста.

Још су на орману дуње што их је јесенас набрала. Није стигла ни слатко да направи. Пресекло је нешто, згурило и повукло ка земљи, па се савијала као трска док се једно јутро није пробудио поред ње обамрле, па унезверен на босе ноге обуо опанке и пожурио по снегу до доктора.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

А онда, болница, дани који су се отегли и ноћи које никад да прођу. Лице јој се издужило, очи упале у дупљу гледају негде, а не виде.

Био је то скроман спровод. У сандук јој је спустио игле за штрикање и клупко вунице да се нечим занима док чека његов долазак.

И ево га опет на њеном гробу. Врти капу у руци и ћути, а онда устаје са влажног опсега и креће кући. За њим остаје тишина, она чудна тишина уснулих, који чују пуцкетање земље над собом док се први листићи кукурека пробијају кроз пукотине за зрачком сунца, поручујући да живот тече и даље, да се годишња доба смењују, а сунце и месец излазе и залазе истим редом.

Те ноћи је сањао Милку. Дошла му је у сан млада, спустила руку на његову главу, помиловала га и удаљила се. Покушао је да је дозове, али глас није изашао из њега, само се нагло пробудио и срце му је убрзано тукло. Зору је дочекао будан, пуцкајући прстима да размрда стопала, а онда устао и ставио воду да узври, па изашао напоље да отвори врата кокошињаца. Крајичком ока спази комшинуцу како промиче двориштем. На тренутак им се сретну погледи, па их на брзину склоне и упиље свако у своју работу. Тек кад је осетио да је зашла за ћошак куће са празним лавором у рукама, он подиже поглед и заустави га на спаваћици која се њихала на штрику, закачена штапаљкама. Помути му се на трен у глави. Оте му се дубок уздах. Одложи лесу коју је држао у руци и уђе у кућу да закува кафу.

Душан РАДАКОВИЋ • Зрењанин

НЕКОЛИКО СЕКУНДИ

САЧЕКАЛА САМ неколико секунди.

Не би ли одустала. Нисам одустала. Окренула сам се према њему, била сам потпуно сигурна да је то он и притиснула окидач. Више пута. Падао је дуго, много дуже него што сам гледала да глумци падају у акционим филмовима. Наравно да је изгледао запањено, ако се запањен уопште може бити у тренутку продирања метка кроз месо. Широм је отворио уста као да је очекивао један метак и међ' зубима, у грлу. Испалила сам цео шаржер у његове груди и стомак, доњи стомак. Први пут у свом кратком животу узела сам пиштољ у руке, очекивала сам да ће бити тежак, да ће прејак трзати нагоре и да нећу успети да га погодим више него једанпут. Можда ниједанпут. Шта би се догодило да сам га промашила? Да је стигао до мене пре него што сам га погодила? Кренуо је према мени, али је стигао да направи само корак. Пиштољ је био толико лак и невелик да је савршено стао у моју малу шаку. Испуцала сам свих десет метака неочекивано брзо, спретно, иако никада пре тога нисам користила никакво оружје. Научила сам да репетирам пиштољ гледајући филмове, пробала сам неколико пута, ту, испред његове куће која није имала дворишног пса, након што сам га украла из ујаковог ноћног ормарића. Ујак је некада био страствен ловац, престао је да се бави ловом истовремено када је и престао да једе месо, у својој педесет и четвртој. Није више желео да убија животиње. А тај пиштољ? Не знам због чега га је имао. Ваљда због самоодбране. Знала сам да га држи тамо, јер ми је

сестра, његова ћерка, два пута отварала ормарић и показивала тај „Глоцк“, умотан у карирану плаво-белу кухињску крпу. Јасно се видео заштитни слој преко металних делова. „Само за одбрану, ни за шта друго. Видиш где иде овај свет?“ потврдила ми је, једва сам је разумела, јер брбља сто на сат. Гледале смо у њега као да пред собом имамо златну полуку, а не пиштољ. Ваљда се тај осећај стварао јер смо биле свесне да је то у шта смо гледале сакривена смрт, као што се крије и иза сваке златне полуке на овом свету. Само сам једном искористила бибер спреј – ако је то уопште икакво оружје - попрскавши лице мог најбољег друга из средње школе који је покушао, пришавши ми иза леђа, да ми затвори очи.

Сачекала сам неколико секунди.

Да бих се уверила да се не помера. Тек онда сам му пришла и ногом га бесно ударила по бутини. Учинила сам то још једном, овог пута у раскрвављени доњи стомак. Уплашила сам се свог беса. Када сам видела његове отворене очи које се не затварају, знала сам да сам обавила посао. Није било никога у близини његове куће, као што и није требало да буде. Потрчала сам ка мом скутеру који је упалио из прве и одјездила са тог места. Крв се цаклила по мермерним плочицама помешана са кишом која је и даље падала, али смањеном јачином. Очекивала сам више крви. Све што се догодило било је изрециво. Није било ниједног дела тог мог чина који се није могао описати речима. Већ сам била угурала скутер у улаз зграде где сам живела, када сам се зауставила. Да се вратим? Да видим ко је тамо, поред њега. Ко све плаче. Жена? Деца? Имао их је двоје, добро сам се распитала, обоје средњошколци. Жена му је она докторица што се готово сваког дана на националној телевизији укључује у јутарњи програм и

даје разне савете везане за очување здравља. Њени клипови на друштвеним мрежама имају милионске прегледе. Има и свој подкаст, где угошћује само лекаре специјалисте. Мислим да је педијатар и појма немам како је доспела на националну телевизију. Има лепо, правилно, „барбика“ лице, као и шик гардеробу, претпостављам да је то био разлог што су је ангажовали, поред несумњиве стручности. Скутер није упалио из прве. Упутила сам се ка његовој свеже реновираној предратној кући, потврђујући офуцано правило да се убица готово увек враћа на место злочина.

Сачекала сам неколико секунди.

Пре него што сам се ушанчила на једном месту, проценивши да је то најбоља позиција, утопивши се у масу људи која је гледала шта се догађа испред куће. Била сам у трећем реду, али видљива очима телевизјских камера којих је већ било неколико. Скутер сам оставила двестотињак метара ниже низ улицу, испред посластичарске радње која ради до поноћи. Спремали су се за затварање. Ко је овај дебељушкасти што се грли и цмаче са свима који се налазе тик испред улазне капије његове куће? Може бити неки близак рођак. Његов или његове жене. Или? Није ми само тело дрхтало, него и шаке и бутине. Дрхтао ми је део изнад желуца, ту, између плућних крила. Још од детињства ту ми је играло нешто што није срце. Увек када сам се силно плашила. Камерман једне од телевизија бивао је све ближи месту где сам се налазила, зауставио се мало улево испред групе људи и снимао само први ред. Успела сам да не спустим поглед. Нисам желела да се кријем ако ме случајно ухвати објектив. У том тренутку сам схватила да је ујаков пиштољ и даље у мојој омиљеној црној „Цатвалк“ торбици. Напипала сам га

левом подлактицом када сам руку ставила преко торбице. Нисам о њему до тада ни размишљала. Шта ако нас буду претресали? Чекај, због чега би претресали пролазнике, знатижељнике? Праведнике? Блуднике? Научнике? Умоболнике? Сви они су ми пали на памет, као могући посматрачи овог послезлочинског дела. Због теорије Агате Кристи да се убица враћа тамо где је починио злочин? Да ли је овде ико свестан да овде није у питању један, него два злочина?

Сачекала сам неколико секунди.

Да бих се пребацила у први ред. Две девојке из првог реда, обе обучене као да су усред фитнес тренинга, напустиле су место на којем су стајале. Требало је брзо да реагујем и угурам се ту. Нисам имала храбрости, али је тај страх брзо ишчилио, само пар секунди је трајао. Прогурала сам се у први ред. Претпоставила сам да је онај дебељушкасти што се цмаче адвокат. Нема шта друго да буде. Иако, конобарски стил облачења није чест код адвоката, Очигледно, био је перверзњак. Из аутомобила је извадио актовку, коју је ставио на кров полицијског возила и почео да претура по њој. Извадио је неколико папира које је потом, након два кратка блеска из мобилног телефона, вратио. Лисице су му неспретно испале из актовке чиме је разоткрио своје садо-мазо афинитете. Могла сам да га замислим са бичем у рукама и кожним гаћама на себи, док му се стомак прелива преко њих. Бели чаршав и даље се налазио на истом месту. Због чега га још нису склонили? Шта су чекали? Обриси тела привлачили су погледе окупљених људи, можда су га ту и намерно оставили правећи сензационалистичку слику. То ми је изгледало врло вероватно. Нисам испред куће видеда његову жену. Нисам видеда ниједно дете испред куће, помислила сам

тада на његову децу и било ми је делимично жао што сам баш ја починилац овог злочина. Видела сам неколико деце у маси људи која се ширила, а у којој сам и сама била. До десет година, нису имали више: „Мама, у шта треба да гледамо? У чаршав?“ говорио је први. „Спава ми се, хоћу да идем кући!“ други. „Када ће пронаћи убицу? Бићемо на телевизији?“ трећи. „Како се ово зове?“ питао је најмлађи од њих жутозубу тету која је стајала поред мене, држала је отворен кишобран иако је киша стала. Одговорила му је да не зна како се ово тачно зове, претпоставља да је у питању чисто зло, али да зна да треба да гледају према кући и чекају. Нешто ће се вероватно десити. „Врло често се деси, ваљда ћемо бити те среће“, рече на крају.

Сачекала сам неколико секунди.

Пре него што сам направила искорак из масе људи, полако отворила моју торбицу и релативно брзо извадила пиштољ. Подигла сам га прво у висини главе, потом, са врло прецизним мислима, спустила и уперила цев у леш испод белог чаршава. Да бих га још једном убила. Неко од полицајаца је викнуо: „Лезите доле!“ Дебељускасти што се цмаче са свима први је легао на мокре мермерне плочице испред куће. Периферним погледом досегла сам до свих који су легли одмах за њим, налазили су се око мене. Други полицајац је викнуо: Спусти оружје! Пуцаћу!, извадио је свој пиштољ који се налазио под пазухом. Људи су полегали као да сам их покосила невидљивом косом. Направила сам још један корак према лешу, док су ми се у глави спајале слике од претходног уторка. Нико није могао чути мој готово непрестани врисак. Моје: „Не! Не! Не! Не!“ Док сам покушавала да га скинем са себе, онако главатог и тешког. Након што ме је гурнуо у шипражје, полуголу, исцепане одеће, мрзела сам сваки молекул свога тела. А

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

душу? Осетила сам силовит удар у десну, одмах затим и у леву страну груди, готово истовремено када сам ставила хладан врх цеви лаког „Глоцк“-а на слепоочницу. Пиштољ је био празан.

Милица ДОБРОЈЕВИЋ • Београд

КАКО ЈЕ МАШАН ПОСТАО НИКО

Пожутелим врховима прстију, Машан је преко радничких чизама навукао две црвене најлон кесе. Иако је било јасно да ће напољу бити једина жива особа у кругу од макар километар, жена није могла да му дозволи да изађе мусав. Не на Божићно јутро.

Лизнула је кажипрст и обрисала траг пљувачке који му се током спавања направио на образу. Пољубила га је у још увек влажне чекиње и тутнула му два уредно пресавијена листа папира у џеп.

Ветар је секао празну улицу и наносио му иње у очи. Несвесно је звиждукао неку кафанску песму док се клатио кроз маглу. На аутобуској станици плесале су избледеле умрлице, одлепљујући се ритмично али никада до краја. Снег је закрцкао под точковима и до Машанових ноздрва допро је оштар мирис алкохола. Пред њим су се нечујно отворила врата потпуно новог белог аутобуса. Мекан женски глас из унутрашњости возила затражио му је личне исправе и потврду о дозволи изласка. Увек смотан при сусретима са законом, скинуо је вунене рукавице и почео да пребира по џеповима.

Под уланчаним зимским гумама, на грану бадњака хватао се мраз. Машанова дебела рука стидљиво је пружио папире. Тоном који му је грејао утробу баш као кувана ракија, жена га је замолила да ступи у аутобус. Незграпно је закорачио и врата су се за њим затворила без шума.

Његови капци су затреперили, колена су му омекшала и лако је утонуо у ушушкану тишину.

* * *

Дуги обли нокти заштићени црном хируршком рукавицом куцнули су по полуиспуњеном шприцу. Шупља сјајна игла безболно је склизнула у Машанов стомак испунивши му мишиће густом жућкастом течношћу. Изненађен болом, тупо је зинуо и пар капи зноја се скотрљало у његова сува уста. Сваким преласком преко рупе у разрованом паланачком путу из пластичне чаше поред носила пљуснуло би мало воде. Барице су се разливале преко лименог сточића и капале му надомак каишевима спутане руке. Из набубреле зелене вене у прегибу његовог лакта беласала се браунила. Црна рукавица грубо му је окренула длан. С латексом прекривене коже осећао се већ готово изветрели парфем. Мирис ружиног уља у његов ум је призвао давно потиснуто обличје црне коврцаве косе и кривих предњих зуба.

Док је скалпел неосетно парао пегаво месо његове надланице како би се под кожу утиснула малена метална плочица, Машан се смешио испод седих бркова. Заспао је тако насмејан и сањао дебеле жуте гусенице како му миле по телу.

Када се пробудио, било му је хладно на темену. Под наслоном за главу, пластична бела кофица била је препуна паперјастих праменова косе.

Жена је прала бријач и маказе, док је крупан мушкарац, до тада возач, претурао по џеповима Машанове јакне и панталона. Напипао је и извукао личну карту. Име је прочитао више пута да би био сигуран да не греши. Када је ухватио очајнички поглед голог људског бића са носила, есвесно се насмејао.

* * *

Жена је сада била за воланом, а мушкарац је рутински уништавао лична документа свог другара из клупе убацујући их у секач папира. Машанови име, презиме и датум рођења искидани на танке пластичне траке завршили су, заједно са свом његовом косом и одећом у увезаној сивој кеси за смеће. Та кеса ће се заједно с траговима других испитаника истог дана спалити у дворишту болнице.

Вожња равним путем поред утихле Липовичке шуме опустила је стисак службенициних руку на волану. Њено до тад празно лице је омекшало. На једном јасену, баш као што су ови крај којих је сада пролазила, деда јој је направио кућицу за шести рођендан. У њој је сакрила свој први дневник и запалила прву, од бабе украдену цигарету. У задњем делу аутобуса, мушкарац је навукао пиџаму на Машаново утрнуло, презнојено тело. Проверио је још једном колегиницу, и охрабреним занесеним погледом, подвукао руку под влажну телесину подигавши је тако с носила и осовивши је на млитаве ноге. Машанова тешка

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

глава, неспутана пријатељским стиском, желела је што пре напоље и сручила их је на макадам. Оштри туцаник рио им је браде и смејали су се, промукло и очајно. Мраз још увек није допро до њихових одраних лица и сунце им је мазило ћелаве главе. Мушкарац је чучнуо и посегнуо ка пријатељу.

Оштар струјни удар протутњао им је кроз кичме. Пробудили су се на носилима. У аутобусу је мирисало на багрем.

Немања ГОЈКОВИЋ • Нови Сад

21 X 3 = 100%!

Хи-ја!

Добар дан, Сантовац сам Матеја, имам дван'ес' година... дван'ес' година, идем у основну школу; зове се као моја баба Деса, бакица живи са мном и са мојом мамом Аном; јуче је за ручак правила ћухте, ја знам да једем сам, виљушка ми је испала само два пута; после смо ишли на игралиште да видимо је л' има друге деце, био је ту један дечак Анрија са татом... са татом, он му није дао да се игра са мном, бака му је онда рекла да је он један велики глупан; стварно је био велики, преко три метра.

Хи-ја!

Волим да гледам цртане филмове, омиљена боја ми је црвена, када порастем бићу возач аутобуса, лекар, колачар, карате мајстор и музичар; ја знам да свирам три типке на синтисаљзеру, баба ме части са две кугле сладоледа када јој направим концерт; данас ме је водила у зоношки врт... данас ме је водила у зоношки врт, напала нас је једна козица Белка, нека тета ми је после рекла да имам врло чудне очи, али бака каже да су моје очи веома лепе, зелене као луберице.

Хи-ја!

Знам да бројим до 53 и то без прстију, тренирам карате у карате клубу „Но лимиц“, два пута недељом, имамо чак седам чланова; моја бакица ме

увек води на тренинге и враћа назад кући, ми се пуно забављамо и волимо, највише кад учимо заједно; мама тада спава... мама тада спава, умори се на првом послу и хрчи пре другог; прекључе смо бака и ја цртали деда Мраза за домаћи задатак, комшија Џери ми је рекао да он не постоји, али баба Деса каже да му уопште не верујем, да деда Мраз стварно постоји, 100% кад ти бака каже; она боље зна, баба мора да је деда Мразина жена.

Хи-ја!

Ја немам жену, али имам симпатију, зове се Милица; јако је лепа, има жуту косу, иде у четврти разред код учитеља Горана; ја сам јој прошле године написао љубавно писмо, да заокружи да или не је моја девојка, није ми још одговорила, учитељ Горан је веома строг, они имају много домаћег и није стигла, сигурно ће ускоро... сигурно ће ускоро; њена баба Ковиљка и моја баба Деса су старе другарице, оне имају преко триста година; мама има мање, али исто пуно, ја не знам толико да бројим.

Хи-ја!

Имамо четири куце, зову се Боле, Јоле, Коле и Ноле, њему је бакица дала име по неком танисеру; Ноле стално лаје када возим бицикло, оно има плус два точка са стране, један пут сам пао са њега па сам јако плакао; мама исто некад плаче у купатилу... у купатилу, ја је тада питам зашто плаче, она каже да плаче од среће, да сам ја њен добри анђео и да ме воли до неба и звезда; онда

дође баба Деса и пита ко хоће колаче, ја увек кажем да ја хоћу, бакини колачи су много добри.

Хи-ја!

Баба ме је прошле недеље водила код зубара, извадио сам два зубића, рекли су ми да се зуби перу када киша пада, када трава расте; до зубара смо ишли аутобусом, бака Деса каже како су млади данас јааако безобразни, уопште јој не дају место; можда мене воле више од ње... можда мене воле више од ње јер нам увек устану када сам ја ту, а када будем био возач аутобуса, неће ту богами бити шале, сви ће морати да дају место мојој бакици Деси.

Хи-ја!

Са мамом сваке године идем на контролу, не код зубара, него код лекара; он ме зове Дауно Синдо, а ја се опет јавим Добар дан, Сантовац сам Матеја; доктор каже да ја имам три омоса 21, друга деца имају само два и ту не може ништа да се поправи; мама онда виче да ту нема шта да се поправља, да сам ја 100% здрав; она баш и није тол'ко... и није тол'ко, некад пре другог посла падне у свест, баба Деса је онда оздрави водом, а ја свирам три типке на синтисаљзеру и певам Анице, лепа моја мамице, Десице, лепа моја бакице; оне онда плачу од среће и кажу да могу да будем и певач, а не само музичар, кад порастем.

Хи-ја!

Бака ми увек чита три приче пред спавање, да ми чет'ри пољупца и пола чаше млека; данас сам је

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

пре лаку ноћ питао како Анрија има тату, а ја немам... а ја немам; она је рекла да и ја имам, али да он не живи с нама јер је једна велика свиња; ја то уопште нисам знао, мој тата је сигурно толико велики да не може да стане у кућу, он мора да спава у зоношком врту као козица Белка; питаћу сутра бакицу да ме још једном води, хоћу да се упознамо; шта има везе што није човек, то је мој тата.

Хи-ја!

Мама чува све моје цртеже откад сам био мали, највише воли који смо цртали на ликовном, тема је била породица, ја сам нацртао мене Матеју, маму Ану и бабу Десу, тај дан смо јели баш пуно колача после купатила; учитељица ми каже да сам прави срећник што имам маму и баку и да их чувам кочи у глави; ја их волим највише на свету и њих нико не сме да дира док сам ја жив и 100% здрав; зато вежбам сваког дана... зато вежбам сваког дана и кад немам тренинге, овако јако стиснем песнице и ударам и вичем:

Хи-ја! Хи-ја, хи-ја, хиии-ја!!!

Милан ЖИВКОВИЋ • Београд

ЉУБИЧАСТИ КАПУТ

БИЉАН СЕ ВИШЕ ПЛАШИО светла него мрака. Кад би се уверио да испод кревета нема ничега осим прашине, гасио је лампу и чврсто склапао очи, пре него што се навикну на таму. Мајушно лице му је тонуло у јастук напуњен перјем.

Од сунца га је подилазила језа. Устајао је тек кад би у кући завладала потпуна тишина. Потом би дошао до врата, полако их отворио и изашао у пространо предсобље. Просторија је у касну јесен увек мирисала на хризантеме. Она их је ту крила од мраза, па би се главе цветова гурале у ћошку све до дубоко у зиму.

С друге стране ходника налазио се црвоточни ормар. Понекад се, кад је сасвим тихо, из њега чуло тихо стругање. *То су плаве бубе*, говорила му је мајка, *ако ниси добар, уђу ти у стомак и цвр-цвр-цвр, поједу ти срце*. Чим је мало порастао, схватио је да мајка не говори увек истину. Ипак, сачекао би да инсекти престану са цврчањем, пре него што би се примакао масивној, дрвеној грдосији.

И сад је стајао и слушао. Дрвождери су ујутру обично мирни. Пажњу су му привукла одшкринута врата. Стопала су му се скупљала од хладног ваздуха који је допирао од њих. Кроз прорез је угледао мајку. Немарно почешљана коса падала јој је по челу. Гризла је нокте леве шаке. У десној је држала већ догорелу цигарету.

„Мама“, позвао ју је тихо.

Удубљена у прсте, није га приметила. Пришао је ормару и одшкринуо врата с огледалом. Мајчин капут је

безбрижно висио, као љубичасти облак с рукавима. Џепови су толико дубоки да може да гурне целу руку у њих, до рамена. Доле, у дубини, обично леже крупне, смеђе бомбоне. Кажу да кафа има исти укус. Најчешће узме једну, или две. Од њих му буде топло у грлу.

Заврнуо је рукав и длан се убрзо изгубио у меканој провалији. Напипао је нешто ваљкасто, чврсто. Обухватио је предмет и извукао га из џепа. Изгужвана лица с новчаница била су чврсто увезана црном гумицом. Таквом везују тегле с ајваром, да не побегну.

Вратио се у собу и завукао се под покривач. Није знао колико коштају бомбоне, али је био сигуран да за једну новчаницу може да купи бар три. Уморио се од рачунања, па му се опет спавало. Пре него што је склопио очи, гурнуо је свежањ између душека и зида.

Пробудило га је комешање. Кад је промолио главу испод покривача, угледао је мајку која његовим чарапама храни гломазну, црну торбу. И раније је имала обичај да га поведе на пут. *То је изненађење*, говорила би му, а потом настављала да цвркуће нешто друго. Сад је ћутала.

Кад је завршила с паковањем, окренула се к њему. „Биљане, устани и обуци се“, рекла је смирено и изашла из собе. Учинило му се да је лакша, као птица кад одбаци старо перје. Устао је, навукао жутозелени дукс, панталоне од плавог сомота и обуо патике које му је тетка поклонила за рођендан. Још увек је био сањив.

Након што је завршио с облачењем, мајка се вратила, укрупњена капутом с великим џеповима. Срце је почело снажније да му лупа. Својом начетом шаком ухватила је његов знојави длан, преко супротног рамена је преbacила каиш торбе која се надимала од вишка ствари.

Повукла га је к ходнику. Стопала су му се на трену-так одвојила од пода, као да се мајка претворила у рингишпил. Потом се спустио натраг. Из куће су изашли у журби. Зауоставили су се код капије, мајка се осврнула лево-десно. Тек кад се уверила да у близини нема никога, крочили су на улицу.

Аутобуска станица се налазила одмах иза кривине, али се Биљану чинило да улици нема краја. Кад год би се одмакао, мајка би га привлачила к себи. *Тако Цана чува своју децу*, умела је да каже. *Цана је бабина кокошка*, објашњавао би Биљан онима који су се затекли у близини. Сад није рекла ништа.

Образи су му повремено урањали у мајчин капут. Мирисала је на суву траву и цигарете. Оном слободном руком је исправљала крагну и крила се у њој као корњача. Торба ју је вукла к земљи, попут сидра.

Стајалиште је брујало од великих аутобуса и малих људи. Кад су дошли до шалтера, мајка је гурнула руку у џеп. На тренутак је застала, а онда је гурнула још дубље, као да тражи рупу у постави. Потом је спустила торбу и другом руком претражила десни џеп, потом џепове на панталонама и на торби. Отишла је до клупе и по њој посллагала ствари. Биљан је гледао у чарапе које су млитаво висиле с ивице. Кад је све прегледала, вратила је одећу у торбу.

Пошто су стигли кући, затворила се у собу. Изашла је тек увече, у време кад се отац враћа с посла. Биљану се чинило да лебди, као утваре с уклетих бродова. Испржила је месо и загрејала супу, поставила сто и села усред паре која се подизала из чиније. Шакама је гладила непослушне праменове косе и потом их скупила у песнице, да јој се не виде нокти.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

Кад се супа охладила, поклопила је чинију и отишла у кревет. Биљан је неко време стајао испред врата спаваће собе. Пошто је помислио да је заспала, вратио се до свог кревета. Дохватио је свежањ и кренуо к ормару. Тамо је затекао мајку како у џепове капута гура крупне, беле цветове.

Срђан ЈОВАНОВИЋ • Владичин Хан

НИЈЕ ТАКО НО ВАКО

ТИТОГРАД. Друг и ја у сиво-маслинастим униформама, седимо у башти хотела Црна Гора. Топла летња ноћ, а пиво хладно. Никшићко. Око нас сви столови заузети, а за њима, углавном, седе кршне младе Црногорке. Саме, или у женском друштву. У близини нашег стола, два млада Црногорца расправљају, о чему би другом, него, о Горском вијенцу. Један тврди да стихови, заборавио сам који, иду одређеним редом, а други тврди да није тако, па рецитује своју верзију. После пола сата вербалног дуела, један од њих нагло устаје и одлази некуд. Након десет минута, вратио се тај двоаметраш, са књигом под мишком. Седа за сто, отвара књигу и тријумфално показује другу да је био у праву. Прелепе Црногорке и даље седе саме за својим столовима, а нама је време да се вратимо у касарну. Топла ноћ нас прати у стопу.

Тања МИЛУТИНОВИЋ • Београд

СОФИЈА

ТЕТА ДРАГИЊА је живела изнад нас. Биле су то прве комшије са којима смо се здружили кад смо се уселили. Брзо смо постали јако блиски и слободни да се посећујемо кад год нам падне напамет. Врата нисмо закључавали. Куцала сам код њих и улазила, и осећала се као код своје куће. И Драгиња је код нас била домаћа. Често је навраћала док су моји били на послу и тражила да јој позајмим мало млека или које јаје. Онда је сама отварала фрижидер и копала по сталажама.

Јао, како лепо паковање помаде. Чек да видим како мирише. - Отварала је кутијицу, добро захватала прстима и мазала се.

Драгиња ти троши креме – рапортирала сам мајци, али она није обраћала пажњу, као да у томе нема ничег неприличног. Мојим родитељима је њена штедљивост била забавна, а она сама јако драга и симпатична. Понекад је на кућни дневни ред долазило питање – да ли је Драгиња дебела? Била је висока и крупна жена, смеђе косе и лепих очију као два кестена.

Лепушкаста јој је глава – сматрао је отац – само је мало пунија.

Никако нисмо могли да разлучимо да ли јој је, онако бокатој и прсатој, потребна дијета или је напросто крупне грађе.

Њен муж Раша био је доста нижи од ње, ситан црномањаст човек. Слабо смо га сретали јер скоро никад није био код куће. Понекад сам га, викендом, пре но што шмугне ко зна где, виђала у фази дотеривања. Стајао је пред огледалом у пругастој пиџами, са

мрежицом за косу на глави. На свеже огуљену кожу лица нашљапкавао је Брион, са самозадовољним изразом на лицу. Како он никад није био присутан у кући, тако му и супруга није имала много пијетета, па је и она шврљала којекуда, највише по комшилуку, код жена које су такође биле домаћице. Биљана, њихова ћерка у пубертету, користила је овај родитељски вакум, те је и она нестајала. Бежала је од обавеза чувања сестара. Ја, чији су родитељи и сами знали да одскитају, да не бих била сама, пела сам се код комшија, и играла се са две сестрице, што је било много пријатније него да седим у празном стану. Кад си мали плашиш се да си у кући сам. Родитељи колико год да су понекад строги, пружају осећај сигурности, а празан стан, одједном, буди исконске страхове: оживе приче о духовима и аветима, чини се да нешто шушка, да се сенке прикрадају по зидовима, сваки час ће неко да искочи иза врата собе, или испод кревета. И за трен, ето ме на ходнику у стану мојих комшија.

Драгиња је била врло женствена, схватала сам, а њен муж је изгледа мужевност демонострирао на неком другом месту, па је она стално штучала и подригивала „на нервној бази“. Ми, њен комшилук, нагађали смо да им конце мрси кума Мица, али све је остајало на домену трача, мада су се појединци клели да су видели Рашу како је походи. Она сама нам је изгледала врло сумњиво, са својим свакодневним дотеривањем, тапирањем и утезањем у уске сукње до колена, врло популарне, мада се у њима сваки грам сала издајнички оцртавао. Кочоперно је набадала по крају на штиклама, парадирајући у тесним блузицама под којима се оцртавао шиљати брусхалтер.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

Нисмо знали да ли Драгиња зна за гласине, али мислим да кум Пера није знао, јер је заједно са Рашом луњао по крчмама.

На мене чика Раша није остављао утисак неког неваљалца, али сам ипак мало презала од њега, јер је био ћутљив колико Драгиња комуникативна, а затворен и намрчен колико она искрена и насмејана.

Схватала сам само да није лепо што није у кући и не пази своје.

Она је патила, али никад нисам чула да се свађа са њим. Мислим да није умела да виче. А ни он. Ђутао је сав натуштен. Свако је ишао и луњао на својој страни, он јер се “премлад женио”, она јер је занемарена.

Била је то нека њихова лоша фаза. Међутим, кад год сам мислила да се заувек одселио, наш комшија се појављивао. Чини ми се да ни сирота Драгиња често није била сигурна да ли ће се вратити. Једном је уплахирана дотрчала до моје мајке.

Ју, да знаш шта се десило – крстила се. - Раша је ноћас дошао, и кад сам му отворила, а он на вратима сав блатњав и смрдљив.

Ау, и шта би?

Они су ти наљоскани упали у септичку јаму иза кафане. Прво кум Пера, а Раша да га спасе, па се саплео и он. Газда их једва извукао. Дао им неку мотку да се ухвате.

Па шта си радила? – чудила се мајка.

Шта бих, оне штрокаве ствари у кесу па у ђубре, а њега у каду, окупала га.

Док сам прислушкивала разговор, испред очију ми је пролетела жива слика чика Раше којег, попут неког немоћног малог детета, велика Драгиња купа у кади.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

Мада ми је било смешно, ипак сам схватала да га она, и поред свега јако воли, јер, све, све, али прати неког од гована, неког ко никад није кући, и још "шурује" са кумовом женом, може да буде само одраз преголеме љубави једне добре душе.

Кикотала сам се у својој соби са уветом на вратима, а мајка је после оцу пет пута испричала овај доживљај, на свеопште увесељеније.

Отац ме је викендима водио на Кошутњак. Обично смо ишли у Пионирски град, где је било љуљашки које су могле да лете до врха највећих крошања. Овај пут кренули смо у луна парк крај оближњег ресторана. Паркирали смо се. Био је диван пролећни дан. Све се разбујало и озеленело. Размишљала сам колико пута ћу искамчити вожњу на електричним аутомобилима. Неко је пуштао змаја и пратили смо га погледом у висине, као да га храбримо. Освртала сам се да нађем продавца сладоледа, и док смо пролазили паркинг, у једном тамном ауту сам угледала Драгињу. Помислила сам да ме очи варају, па сам се фокусирао. Након пар секунди, била сам сигурна да је она. Нагнула сам се да боље осмотрим и на месту сувозача запазила познати лик. Личио је на мог наставника ОТО-а. Помислила сам да ми се причињава, јер шта ће и којим послом Драгиња у његовим колима. Пошла сам да јој се јавим, као што пристojност налаже, али уместо да ми узврати поглед, успаничено је почела да затвара прозор. Кола су нагло кренула у рикверц, испаркирала се, и шмугнула поред нас.

Било ми је жао што ми се није јавила. Чудило ме, јер је увек била љубазна. Шта ли се догодило, питала сам се.

Мислим да сам видела тета Драгињу.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

Причинило ти се – отац је незаинтересовано промрљао и гледао где може да седне док се ја забављам. Али ја сам знала да сам је видела, као што сам одједном сто посто била сигурна да је са њом био наставник Милојко. Он је осведочено спадало. Пре неки дан смо се пели *на лоповски* да му кроз простор од плексигласа виримо у кабинет. Ожењен је, а жена му предаје у школи. У учионици је вазда кикотање и подгуркивање кад нашминкана, врцава млада теткица уђе наред часа. Милојко нам зада да тестеришемо шпер плоче и нестане са њом у кабинету.

Али да ли је оно са њим била Драгиња, питала сам се. У мени је прорадио дух детектива из романа Агате Кристи и решила сам да истражим ствар. Помало сам била увређена што комшиница није одговорила на поздрав, већ ми је затворила прозор испред носа. Нема бољег доказа да се нешто мути.

Сутрадан сам се попела до њих, и питала сестрице да ли им је мама јуче слеподне била код куће. Одговориле су да није, и да је ишла код кројачице. Сада сам била сигурна.

Видела сам Драгињу са Милојком. – рекла сам мајци.

Она се замислила. – Он је Биљанин разредни. Можда су нешто причали око оцена.

Милојко се затвара са теткицом у кабинет – тужакала сам даље.

Свашта се прича – константовала је мајка, и променила тему, а ја сам подуже време другачије и сумњичаво, и испод ока гледала Драгињу.

Мој отац и ја били смо кућни филмофили. Отац је љубав према кинематографији пренео на мене. Нисмо пропуштали ништа што се приказивало после

дневника, а на распусту и о празницима, нарочито зими, гледали смо и послеподневни филмски програм. - Вестерн је добар, све док се у њему не појави женска – тврдио је отац - онда постаје лимунада. - Слагала сам се са њим, јер се прича са појавом женске персоне у дугој хаљини и са пернатим шеширом напрасно разводњавала, а опасни, хладнокрвни каубоји су се наједном претварали у обичне сека Персе.

До суза смо се смејали на комедије са Џери Луисом и Дин Мартином, ноћима нисам могла да спавам због *Вртоглавице* и *Одвратности*, због *Лептира* нам је застајао дах, а у зимским послеподневима релаксирали смо се уз мјузикле златног доба Холивуда, нарочито са Џинџер Роуз и Фред Астером у главним улогама.

Једно вече гледали смо *Јуче, данас, сутра*. Као по обичају повела се расправа која је глумица најлепша - да ли Ава, Ђина, Лиз или Софија.

Софија Лорен се у филму шепурила својом расном лепотом, и фигуром. Радознало сам је посматрала у жељи да схватим зашто је посебна. Имала је предимензиониране црте лица, преширока уста и повећи нос. Кроз читав омнибус мењала је перике, и одевни стил, а Марчело Мастојани је био једнако забаван. У другој причи глумила је жену лаког морала која заводи младог свештеника, пошто њен драги нема времена за њу, а после је Марчелу одиграла легендарни стриптиз након кога једном заувек схватиш како чарапе треба да се свлаче пред мушкарцем.

У кући се повела дебата да ли је Софија лепа. - Малко је прекрупна – мајка је била критична, а отац је додао: – Да нема уши смејала би се око главе – али све ово није било изречено пакосним, завидљивим тоном, него више шале и забаве ради.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

Ја нисам знала да ли ми је лепа. Чинила ми се врцава, забавна, понекад чак и смешна.

Да ли је Софија крупна или има обрине, да ли има неко кило вишка - зачињавали смо гледање филма примедбама.

А Рим је кључао под њеним балконом, док се она самоуверено шепурила умотана у чаршаве, и слала заводљиве погледе зеленкастим, мачкастим очима.

Мало је пунија.

Крупнија.

Никако дебела, само...

Мени је изгледала весела, путена и сензуална. Можда не савршено правилних црта лица, али је пленила пажњу.

Сутрадан, испред зграде, док сам, у покушајима да се узверем на највишу грану, мучила омање дрво кајсије, угледала сам Драгињу како прилази, косе разбарушене ветром, одевена у лагану хаљину на преклоп која је откривала јаке, дуге ноге.

Ево Софије – помислила сам.

Здраво децо! – довикивала је весело – Певушећи је прескочила ограду баште и покупила неколико цветова. - Ђао, ђао! – махнула ми је.

Од тада ми се Драгиња више није чинила обичном. Фалио јој је само један Мастројани и Рим, да врије под њеним ногама.

Вања ПОПОВИЋ • Српски Милетић

ЗОГРАФОВО ИСКУШЕЊЕ

Ники није волео да иде код деде, мада је, по неписаном правилу, морао проводити викенде са њим. Разлог је био једноставан- деда је много волео да гледа вести. Тако је и овај пут, кад је унук од њега тражио да пођу у шетњу, само нешто промрмљао, а онда узео даљински. Један клик и усплахирено лице водитељке одмах му је скренуло пажњу.

Синоћ је из највећег градског музеја украдена чувена слика *Благовести*, процењена на неколико милиона долара. Иако се доста спекулисало, зна се да иза мушког псеудонима стоји тајанствена уметница, а украдена слика једна је од највећих и најлепших композиција на неку библијску тему у свету. Починиоци још нису познати, али је покренута истрага о чијем ће току медији подробно извештавати слушаоце.

Старац је угасио ТВ са замишљеним изразом лица. Поглед му је потражио плафон, као да се присећа давнина. И Ники је знао, мада је свим силама покушавао то да спречи, да ће деда почети стару причу о значају сликарства у његовој породици. Да, ту је неки њихов даавни предак, да, био је неки сликар, али чудан, јер је сликао по зидовима цркве. Не жели опет да слуша исту причу. АЛИ

– Знаш, Ники, прича се да је наш предак био зограф у манастиру. Лези, сутра ћемо шетати, сад је касно. Знаш зашто је то важно? И он је имао своје *Благовести*, баш као ове што су украдене.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

Краљевскоплава. Сви јој се диве, кад је тако савршена, а диви јој се и он, јер је то била боја Њене хаљине. Једном ју је видео и било је довољно да га пољуја и покаже му да лепота земље некад надмашује и лепоте неба. После Гаврила, ништа више није било исто, утиснут је на зид као да је увек ту и био, свет и величанствен, а сјај његових крила је очаравао. Са Богомајком ишло је теже. Није се уклапала. Била је превише овоземљска, путена, недодирљива. Почињао је страшљиво, а још теже напредовао. Уз зној и муку, кроз много дана, нешто је и насликао. И гледао је у дух, а видео само тело. Дао јој је име Лариса. И схватио да је ниједна светост не би учинила лепшом. Гледајући у њено лице није видео ни благи осмех, ни смиреност, а понајмање Мајку. Само скривене превоје својих мисли. Престаће са тиме, ионако му се не допада да слика оно што не види, а на шта непрестано мисли. Ни азур је не може извући из тренутка опчињености. Ни златни листићи. Ни године труда. Ни молитва. Јер, она је живела од замаха, као и смрт празнине у његовој слици.

– Тада наступам ја, Ники – причао је деда, иако је видео да дечак већ спава. Заспао би сваки пут кад би му старац рекао да ће му испричати причу. А овај је казивао баш зато што је знао да је нико неће ни чути, бар не у овој верзији. Унук свакако не би ни разумео. - Отишао сам у тај манастир и видео благо женско лице осветљено Гавриловим речима, а верници су, клањајући се и крстећи, дубином своје душе награђивали Ларису која за манастире никада није ни знала. Упознао ју је за време грађанског рата, када му је рекла да не верује савршенству. Испред манастира, рекла му је да уђе без ње, јер ту не припада, и растали су

се. Само му је на поклон оставила своје лице међу длановима. И у мислима.

Укључио је ТВ. Овај пут насмејана водитељка.

– Драги гледаоци, украдена слика после само једног часа поново је враћена у музеј. Покрај ње се тренутно налази колегиница Габина, која ће са вама поделити детаље радосне новости.

– Тако је, Марија, слика *Благовести* уметнице Ларисе поново је на старом месту.

– Да ли су познати починиоци?

– Иако је полиција вршила детаљну истрагу, кривци нису ухваћени. Чудно је само што је неколицина људи видела свештеника са сликом у руци за коју су посумњали да је украдена. Пратили су га до једног манастира, али тамо нису нашли ништа осим управо оне слике за којом се трагало. Свештеника није било. Након тога, платно је поново враћено назад.

– Хвала Габина – Драги глед...

Пре него што је у соби завладала тишина, старац је задовољно климнуо главом, схвативши да га са платна гледа иста она Богородица као са фреске. Лариса.

Димитрије ПОПОВИЋ • Ариље

ОГЛЕДАЛО

*Ко је крив?
Буре барута, филм.*

Српски се пук још давно настанио у руској крајини, која данас више није руска; само је име задржала, а поред ње су име задржале и мале српске колоније. Јован Попович, војни командант, пореклом Србин, поред оне урођене војничке, животињске, страсти према женама, гајио је још једну већу и крвожеднију – страст према коцки. У подруму свог чардака окупљао је највиђеније Русе, Србе и Чивутине из Украјине како би се са њима картао. Те су се ноћи у лагуму, мрачном и гробно тихом, окупили Јован, са њим још сиромашни спахија Јефимиј Аркадијевич, неки трговац накитом(највероватније Јеврејин) и Мула Хафиз, изасланик турског двора. У лагуму су такође били Поповичеви људи, безочни и безгласни, попут просторије у којој се играло. О њој се нема много говорити, за овај мркли вилајет чуо је само онај који је имао мало, а желео стећи много, брзо и лако, баш онако каконе може.

Јефимиј Аркадијевич одмах по тренутку ступања у овај плесниви простор осети да је у питању кобна грешка, али назад, кроз људе са пушкама, није смео. Дланови су му били знојни и хладни, осећао је плахи ваздух простора у ком се обрео – ступио је у гроб. Чивутин је, напротив, био савршено миран, сувоњав, жут и висок, као каква притка или ситни змијски цар. Он је човек сличнији Јовану, навикао је да људима одузима, више него да оставља. У њему нема самилости,

празне веће су знале за једно – кантар и злато, лажно мерење и право богатство које је стицао на несрећнима. Трећи гост, Мула Хафиз, је лакомислени Турчин, пустолов, млад, снажан и једар. Имао је дипломатски имунитет, ова је ноћ њему била лака забава и могућност да боље проучи непријатеља и касније дџарапорт Порти о виђеном. Историја човека, то је историја насиља. Чудна мисао се врзмала по Хафизовој глави, а да ни он, дипломата, није знао зашто и како га је опседала тешка, оловна и неутажива истина о залудности његовог посла. Неки ће људи рећи „рат!“ и биће рат. Сви преговори, речи, његове и Божије, неће моћи да спрече лудило када људи осете крв. Ту нема логоса ни разума. Играти, то значи бити жив. На местима попут овог нема много простора за весеље.

Играли су већ трећи сат, а Јован је губио. Нико не зна шта се збивало унутар тог човека, но је ипак изгледао мирно. Када му је нестало новаца у малој кеси за појасом, машио се испод стола за велику кесу златника. Ње није било. Страшна муња севну очима Јована Поповича, комаданта коњице српске избегличке војске у Русији. Јефимиј је премро од страха, иако није знао о чему је реч. Остали играчи су овакво поступање схватили као блеф искусног коцкара. Јован погледа у свога момка, даде му немушти знак, а онај подиже пушку, за њим остала три српска војника.

– Где је – упита Јован.

– Шта, паша, где је – узврати Турчин који је до тог тренутка добијао, не схватајући о чему је реч – Ту је, све што треба ту је.

– Кеса где је – поново упита комадант, сада већ видно љут.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

Аркадијевичу се срце слило у осталу крв и у њему је сад становао неки други човек. Чивутин мудро не прозбори ни речи, а Мула себи даде за право, штићен младошћу и имунитетом турског изасланика:

– Паша, тамо је где си је ти ставио – узврати нехајно, као да не зна коме се обраћа. Млад човек то и јесте, убеђен у своју свемоћ и бесмртност, баш као у туђу глупост. Штета што тек стар нешто научи, кад му више и не треба. Јован се разбесне, ухвати за кубуру, али лед овог човека, бесконачан и одлучан, појави се у оку и скиде руку са обарача: – Моја рука неће на вас, али ваше ће руке на сто. Сва тројица. Петре, ти претражи собу – обрати се младићу – а ти, Саша, мотри на господу да не посегну за још нечим што им не припада. Ја сам са собом паре понео, а неки од вас их је узео.

– Јок вала, паша. Нико није толико луд.

– Ништа, нема кесе – обавести присутне Петар.

Јефимиј Аркадијевич сети се једне ноћи кад се као дете крио док се играо жмурке, па некако упаде у одвод за прљавштину и одатле га једва извукоше. Тад је осећао чудну срамоту помешану са поносом што је жив. Помисли у себи: – Боже, ако ме из ових гована извучеш, бићу ти дужан док ме буде. То је размишљање прекинуо брзи потез Јованове сабље. На столу су стајали малопређашњи прсти, њих двадесет – а сада су ничији. Јеврејин испусти тих крик, а Јефимиј се онесвести не рекавши ни речи. Турчин, једини од гостију који је још увек имао својих десет прстију, бесно се диже:

– Ко ме ти то, матер ти каурску – прозбори на лошем руском.

Пре но што је завршио реченицу, Саша га задржа, а Јован му одсече ухо још једним танким покретом сабље:

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

– Тако си на ухо причај, Турчине. На! – рече и баци му бивше ухо пред ноге.

Јован Попович, након кратке шетње на реском, хладном ваздуху, попе се миран и задовољан собом. У соби седе на диван и нешто чудно осети под својим бедрима. Кеса злата седела је испод Јована Поповича, баш она кеса због које су прсти и главе одлетеле. Зачу затим у соби шум, онај који никад више неће чути на лево ухо Мула Хафиз. Одлучним инстинктом војника подиже кубуру и опали у ноћ, у шум који је негде, можда, осетио. Зачу се прасак огледала и Јован Попович, командант коњичког корпуса српске избегличке војске у Русији, паде бео и мртав.

Емилија ЖИВОЈИНОВИЋ • Крагујевац

ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТА

ЧИМ ЈЕ ИЗАШЛА ИЗ ВРЕМЕНА, Јаглика препусти своје сићушно тело даљим сродницима да га обредно уприличе за укоп, а она се попе на облак и удеси себи некретно место над урушеном Гордићевом механом. Одатле ће имати, ничим ометана, добар саглед свих оних с којима је била до последњег сата у времену. Облак је био лакушан и прозорљив, смештен у мртвој тачки недодира из које је надгорњавао честу задуваност старопланинског ваздушја и левкасте узносе ветрушина. Ни човек, ни птица нису га видом бележили сем оних изабраних, попут Јаглике, којима је суђаја доделила такву даровитост још на рођењу.

Тек свикнута на ново сместиште, она се поново упосли својим Јаловиком сад и лично осведочена у истинитост поп Милунове приче да је боравак у кратковидом времену само припрема за прелазак у свевидну безвременост. Доле, под њом, у разваљеној утроби Гордићеве механе мутљао је отпад развлачен бесном ветрином, пресретној могућој киши или суснежици. Тако је бивало кад год би се душа изабраног развремењавала и селила у Други свет. Уз непојамна звиждања и цилике рогобатило би се дрвље, гдекад и средом ведрине, да се нико жив из кућа није помаљао у страху да га одлазећа душа не повуче за собом и тако намири неутољиву глад оног света. Урушавањем Гордићеве механе у последњем бомбардовању ове се појаве удомише у њеној разваљеној утроби, потврђујући непроверене тврдње сељана да је и механа без обзира на бројне градитеље, вољом вишњег стаменила

увек на истом месту, о коме се са страхом шапутало да је додирна тачка два света која ближи живе и мртве.

– Е баш нашла саде да мре!- потужи се Јагликина прва комшиница гледајући у набрекле тмаст што се ваљала небом, не обећавајући ништа добро. Пошто је све ваљано порадила на лесу и оденула га у стајаћу одећу како је и речено, она се прекрсти, овлаш пољуби покојницу у ледено чело и укипи на клупи за бдење, намерна да једним оком будно пази мртву воду од урокљивих сподоба спремних да је уграбе неопазивим заитком чим се прочуло за Јагликину смрт, вештичарења ради.

– Ђорава ти посла, Радинка! - прозбори Јаглика са свог облака, - прва која улегне у моју избу ће се крсти и клања ко највећа богомољка док ти не заманта окетање да и не знајеш каде у лавор тури стакленце и земи вода. Баш такој видим!

Вратнице кривињаре беху широм отворене да се још с капије могао уочити сандук поднимљен двома размакнути хоклама и мртва вода у лавору, под њим. Тог је дана, раном зором, Јаглика умесила погачу за своју праунуку Ђорђину, која је требало да стигне из Књажевца и по мајчином налогу прода сву дедовину уз механу, мимо реда и реченог. Још неупокојених осета из времена, она се стужи што јој се не оствари да дочека лепооко девојче, но присетљива да је сад на облаку и у моћи да сагледава оба света, истом се усредреди, што одавно није, на сина Радована који се доста пре ње развременио носећи и овде терет своје женидбе с нездржном Ристаном из Калне, баш онако како је у времену видеала и казивала, да нико, а ни она, нема моћ речено да мења, нити спречи.

Би му дано!- помирљиво је говорила кад год су јој стизале вести да је младица дунула низ друм, а сина

смиривала утешницом: -Кад забеби ће се промиња!- ако би јој каткад, после безуспешног вишесатног трагања свратио сав улепљен знојем и успутном прашином да се ту умије и окрепи, а понајвише чује шта му још следи.

И би доиста како му рече. Роди се Персида а Ристана примири, окрену мужу и кући. Још у љуљци ликом на мајку, мала Сида поред лепоте наследи и мајчин нездрж, којим ће болније и брже но што је то било с Ристаном, да трза очеву душу и троши му живот.

Истим часом кад је извадила погачу из црепуље Јаглика је уви у ланени убрус и стави на астал. Већ јој се дуже казивало да је ово дан њене смрти и могући дан доласка њене праунуке Ђорђине, како јој је, колико јуче, рекла Јула на извору. Иако је слутила редослед збивања, срцем се понадала да неће отићи пре но је види. И управо зато јој се не ојасни права обистина. *Чим срце умешаш, ич се право не казује*, слушала је мајку док је уз њу лечила мештане од падавице и урока пред овом истом кривињаром, у коју је привела и свог кратковеког женика Радуна да недуго по доласку испусти душу јектичав и не дочека да види своје оножено детенце како се гега једином собом и балави од непођених зубића, гргољећи првину: „ та...а...то...о...о!“

Ту су се још раном зором скупљали муком или болешћу нагнани, а оне их обе примаше, бајаше од урока и болести и тураше им у руке стакленца с босиоком и освештаном водом, јаке воље али често недовољне моћи да излече, као што нису ни приженка Радуна. Јаглика тад још не би до краја свесна у коликој је даровитости и тек се по мајчиној смрти осмели да ранија, додуше ретка, грозничава стања јасније сагледава и везује у целовиту причу и дубоком промисли сустигне истине о себи и другима. Многе од њих је понела и на облак.

А ето, још јутрос је имала јаку вољу да дочека Ђорђину и споведи јој којешта од користи. Бела сабласт која је у последње време стално била уз њу, дошапну јој без устручавања дан одласка. Понадала се срцем да неће отићи, а да јој не каже коју реч значајну за скорашња дешавања, али што рече мајка Јурдана, *чим срце умешаш мож и друкше да бидне*, било је. Скоро да је озорило кад је спустила на астал погачу преко које је на брзину пребацила ланени убрус, осетивши необичну слабост. Из зањиханог плафона цедила се маглина и ширила над њом гутајући јој из вида оно мало сиротиње. Хладноћа беле авети тискала ју је свом силином у сабласну празнину кроз коју и поред отпора пропаде, свинута над хлебном паром. Невеликим се простором заталаса њен последњи издах и оста ту да ваздуши, чекајући Ђорђину.

Несвикнута на нову удобност, Јаглика се опрезно промешкољи на свом облаку, једнаке брижности за оно што јој се казивало из времена: - Ће се сретну у најгори час а и не познавају се. Душа ће душу да иска! Кам да то не знајем, акој ми се већ не дава да препречим зло. А проклетство је големо! Она си не знаје да је копилена. Сам да сам ју лецка пре споведила за Рајка из Калну. И да онај што пристиже, никој други неје доли његов син. Јој мене! То мора да знаје! Време је!

Доле у времену у коме није, на разваљеној тараби невеликог дворишта шкрипну капија и ситна, забрађена прилика шмугну кроз њу. - Ете је Смиљана!- загалами Јаглика нечујем, престрављена предосећајем о лошој намери жене која је већ ушла у избу и клањала се пред њеним лесом. - Радинка, мори, што ли трезна зијаш ка недопијена Станојла, а зарече се да чуваш моја вода!- врисну с облака иако је добро знала да ништа од опомена не стиже у време. - Поглеј само, ете, пред нос ти

роспија тура стакленче у лавор! А саде, глеј како ти окреће леђа да га тури у недра! Знајеш ли јадна не била, јал не знајеш каки план кује безумница ђаволска?! Е, са њу ће те ако узмогне запрска још данаске, ни да осетиш! А послен, што ли те чека, боље да не знајеш! За кратко има да побољеваш од опасну болекчину да копниш и венеш ко кратковека биљка. А через чега, не питуј се много! По цели Јаловик се знаје, још од каде је роспија заокетала твојега Милоја па му се увукувала под кожа и нуткала са ракија и бобове пиктије, а у њи метала туцано крилце од слепога миша да олабави дизгине и залуди се с њу, е од таде на сваки си начин гледа да ти смрска конци и конопци!- ту се прекиде и пуном снагом своје моћи зађе у Смиљанине намере да се још једном увери у исправност онога што јој ваља чинити.

– Како си сагледујем, несам ни заноћела на овај облак, а већ је морање да ви помагам! И на тебе, моја Радинка, и на моја прауника Ђорђина. Ал твоје је најпрече! Неје шала, живот је у питање!- ражести се потврђеном слутњом и из невида свом силином устреми на Смиљанину руку којом је већ кренула да скрије стакленце и дрмну је жестоко, а стакленце отреска о патос. Из распрсле се срче одли мртва вода, опкроји Смиљанино поклекло корачје и изгуби моћ. Увелико у бдењу, саблажњене жене почеше да се крсте, као да се бране од самог ђавола.

– Ете ти па си глеј какова ћеш такој офирана у Јаловик да живеш!- запечати јој будућност Јаглика с надвиса. - Боме, несам мислела да се и одовуд бактам с проклетиње, а ете, нужда ме сатера па морадо!- промрмља себи у браду, заморена очекиваном јаловичком мућкалицом. За кратко заборави и на сопствену сахрану коју је била рада да пажљиво прати с облака, посебно због долазећег невремена које се спремало да

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

препадне и растера невелики спровод, као никад до тада.

Данијела ЂОРЂЕВИЋ • Сурдулица

СТАКЛЕНАЦ

– Батко, видел ли си стакленац некад?

– Видела сам, што?

– И ја, кад бе код доктура, па док чекасмо, један малечак врти по прсти плав стакленац сас жишку у средину. Леле што је убав! Ја да имам такав стакленац, толко би бил срећан, да ме не би ништа болело!

– 'Ајде, спи, нече те стакленац излечи, него доктур.

– Знам, али цел д'н само ми стакленацат пред очи.

Окреће се Рака на леву страну, ону здраву, прекрсти се и убрзо поче уједначено да дише.

Ослушкује Петар уједначени ритам братовљевог дисања и стрепи. Да ли ће оздравити? Да ли уопште може да оздрави или ће бити све горе и горе, док не престане скроз да се креће?

Не зна ... Али зна да мора да му донесе стакленац, да учини чудо да би се чудо десило.

Сутра ће остати после школе на игралишту. Зна да ће се отац љутити, али ако усрећи Раку пар шамара неће ни осетити.

Деца из града после школе играју кликере и фудбал, а деца са села журе кући, на њиву . Данас њива може да сачека. Стоји Петар ослоњен на стативу гола и посматра игру. Чека своју прилику. Чека залутали стакленац, јер се дешава да се распрште кад их је више у рупи и да неки одлута далеко. Чека ... Минути дуги као вечност, све су мање шансе да до кликера дође а већ је извесно да је зарадио батине од оца чим се буде појавио. И баш кад закорачи да крене једно мало сунце докотрља се до

опанка, десног опанка, оног са рупом одоздо коју је јутрос сам направио да би брату кликер набавио. Брзо подиже стопало и нежно притисну кликер, који нестаде у унутрашњости опанка, ту између палца и другог прста, па Петар згрчи прсте којима чврсто обухвати стакленац за брата. Сад само не сме да буде сумњив, не сме да оде иако му је драгоцен свака секунда. Стоји, стеже прсте на стопалу и док посматра дечаке који се свађају ко је победник пожели да овај кликер донесе победу његовом брату и помогне му да се излечи. Док машта о томе, замишљен, не види лопту која се приближава ка њему али у последњем тренутку инстинктивно подиже руку и несвесно одбрани го. Прилазе му старији дечаци, грла га а он само стрепи да не испадне кликер из опанка. Објашњавају нешто свом тренеру, док Петар користи прилику да стрпа кликер у џеп. Добро је, на сигурном је, сад може кући. Међутим, зауставља га човек у прелепој тренерци и пружа папир за његовог оца. Спас, то парче хартије је његов спас. У тренутку није ни свестан колики је то спас, јер му је само битно да за своје кашњење има добар, уверљив разлог пред оцем. Док жури ка селу, стеже кликер у левом џепу а у десној руци носи сагласност оцу, да потпише да његов син може да игра фудбал, не за школу, већ за град.

Из далека је угледао оца пред кућом како нервозно иде горе доле а кад га виде устреми се ка њему. Шамар га обори на земљу док је рука са парчетом папира остала пружен и даље. Придиже се Петар, погнуо главу и док отац чита, уплашено додирује образ утрнео од ударца. Волео би Петар да тренира, то је прилика да се извуче из села али не сме ништа да каже. Као какав осуђеник чека очеву пресуду, кад уместо оца проговори мајка.

– Плаћа ли се то дангубљење?

– Не знам, можда, питаћу ...

– Питаћу ја, грубо одговори отац, а ти правац у шталу да измузеш Шаруљу и помогнеш мајци око Раке.

Љуби Петар руку која му малочас остави траг на образу и трчи у кућу да обрадује брата. Ставља стакленац на братовљев јастук и нежно га буди. Трља Рака очи и не верује. На јастуку му сунашце светли, црвени се жишка у дубини плаветнила и он полако узима то дивно чудо прстима, тако нежно и лагано, као да је од пене и као да се плаши да ће од његовог додира нестати. Посматра Петар радост у братовљевим очима и не осећа више очеве прсте на образу. Вредело је ... Већ одавно не памти осмех на братовљевом лицу, бар не од кад се разболео. Стакленац је луксуз за њих и никада отац не би платио беспотребну ствар, ма колико била лепа. Платиће Петар оним дечацима, купиће им клакер од првих пара које заради, јер не жели да за брата краде срећу. Али тренутно другачије не може а звезде у Ракиним очима засениће горак осећај због крађе кликера.

Рака му говори да је исти као код оног дечака или не, лепши је, светлији, стакластији, а Петар размишља како да поправи нови опанак, да мајка не примети. Не би она разумела да то што је усрећио брата вреди више од свих опанака овог свету, од целе фабрике опанака чувеног Мите Гаге у Пироту. У том Пироту из ког је донео брату стакленац са сунцем у средини, чији сјај му греје душу и односи бол далеко, далеко од њих. Далеко ће отићи и Петар и из села и из Пирота са фудбалом на који је отац пристао због пара а не због тога што му је син талентован. Али Рака није на оца, Рака је издржао све операције и терапије са стакленцем уз себе верујући да му он доноси срећу. Ево, већ самостално хода и овог

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

јутра корак му некако и сигурнији и лакши док поносно корача поред брата кога прати на станицу, испраћа га у бели свет за црне паре и за срећу која га чека. А срећа је мала, округла, осветљава пут и греје око срца, донео му је брат пре пар година једног поподнева из града а сад је ред на Раку да брату срећу пренесе. Вади стакленац из џепа, љуби га и ставља брату на длан.

– Чувај га да те чува.

Отвара Петар длан, док лежи на трави чувеног фудбалског клуба негде у белом свету, и све слабије чује гласове уплашених играча око себе покушавајући да се осмехне сунцу које има брижне очи његове мајке. Рука му клон, стакленац се откотрља у траву у тренутку када клубски лекар констатова смрт младог фудбалера. Пружена рука као да жели да још једном додирне стакленац, не због среће, јер од како је сазнао за проблем са срцем у чуда више не верује, већ да још једном осети везу са братом пре него оде тамо, негде, где га мајка чека.

Милан ТОДОРОВИЋ • Смедерево

ТАЈСОН И ЕЈЕР

У СТАНУ њујоршког помало заборављеног бејзбол аса, Демаркуса Манђареа, ствара се гужва. Журка је увелико ушла у друго полувреме и гости постају све директнији у изливима неслагања у вези са утицајем Ендија Ворхола на модерну уметност, али и све неумешнији у изражавању лажног дивљења једних према другима. У кухињи, плећати човек биволског врата, са тетоважом преко пола лица малтретира будућу филмску звезду. Гости чују вику у суседној просторији и долазе да виде о чему се ради, док домаћин безуспешно покушава да смири актуелног светског шампиона у тешкој категорији, како младог човека не би начинио идеалним кандидатом за улогу у филму *Човек – слон, други део*. Бивши хватач *Њујорк фејкерса* почиње да се извињава *племенитом борцу* у име младог глумца, ни не знајућу о чему се ради, додајући да је сигуран да је све ово један обичан неспоразум, да се момак сада засигурно каје због изреченог и да нема потребе за физичким обрачуном. Међутим, заборавио је да сваки силеција највише презире управо реч – неспоразум. *Гвоздени Мајк*, како га медији називају, почиње да крцка прсте десне шаке, да врти главом у знак негодовања и беса, окренут сада према присутнима. Нико се не усуђује да каже било шта, како не би постао следећа жртва власника најразорнијег крошеа на свету. Тада, британски филозоф, логички позитивиста, Алфред Ејер, такође светски познат по тумачењу Витгенштајна, одлучује да изговори следеће – *Господине Тајсон, зашто нас двојица, као два монструозно успешна мушкарца, не бисмо прешли у дневну собу, наточили себи виски и*

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

разговарали о заиста важним стварима ? Следећег тренутка, до дневне собе двојицу мајстора пратио је трећи, господин Манђаре, са чашама у рукама које су се неприметно тресле.

Бранко ЈЕЧМЕНИЦА • У6

УПАЉАЧ

ЧОВЕК КОЈИ ИМА НОВАЦ седео је у челу веома дугачког стола. Са његове леве и десне стране у некој тишини седели су сви они који су дошли на разговор за посао. Мултинационална Компанија Човека Који Има Новац која је је пословала у већини држава света и дубоко задирала у њихове привредне и политичке активности била је једна од неколицине намоћнијих на свету. Расписан је конкурс за Људе Са Визијом који ће радити у њој као рекламни менаџери и дизајнери нових производа како би јој помогли да поврати пољуљано поверење на тржишту. Уговор се потписује на три месеца и очекује се да већ тада буду приметни резултати визије коју ће будући запослени донети са собом.

У сали је тишина док Човек Који Има Новац ово прича. Они што седе са обе стране дугачког стола представљају водеће дизајнере, менаџере и стручњаке за маркетинг. Сви су дошли као представници фирми у којима раде. Сви носе одела и кравате и изгледају као озбиљни пословни људи. Међу њима се посебно истиче Човек Који Има Знање И Искуство. Он је најпознатији и најбољи у свом послу.

Сви су строги и тмурни. Сала је раскошно опремљена али је амбијент у њој хладан. Напољу је топао сунчан дан са благим, успављујућим ветром. Насупрот томе, прозори на сали су затворени да ништа не би ометало размишљање ових људи превише озбиљних за живот.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

Сви пуше. Над њима се згуснули облаци дима и светлост сунца не допире до њихових лица. Испред сваког стоји пепељара, чаша воде и папир у чијем заглављу је лого Компаније.

У дну стола, последњи и некако издвојен од осталих, столице мало више повучене од првог до себе, седи Младић Са Идејом. Његова столица одудара од правилног размака који влада између осталих и мало је закошена у односу на сам сто, уместо да буде тачно паралелна са њим. Преко пута њега не седи нико тако да нема у кога празно да зури. Он је тек завршио архитектуру и није запослен.

Ово је крајње неконвенционалан разговор за посао. Од кандидата се тражи да на лицу места представе по једну идеју, скицу бар коју би Компанија Човека Који Има Новац могла да искористи. И захтева се да се то уради на лицу места како би се стекао увид у динамичност, маштовитост и способност за рад под притиском. Одређена је пауза од десет минута колико имају да размисле и презентују своју идеју.

Испред сале Човек Који Има Знање И Искуство не оклева и не губи време. Објашњавајући колико је захтеван и напоран рад у једној таквој Компанији он тражи од свих присутних да се запитају јесу ли томе дорасли, будући да долазе из много мањих фирми него што је његова. Док то говори он вади чековну књижицу и исписује гомилу чекова са позамашним износима присутнима, под условом да каде се врате унутра једноставно ништа не кажу и не ураде. Тако ће он бити једини преостали кандидат и тиме сигурно примљен.

Док кандидати стварају гужву око њега, узвикујући своје име и грабећи се за чекове, Младић Са Идејом замишљено гледа на улицу пуну безбрижних људи који

и не слуте какви предатори и какве звери се налазе у зградама које их окружују.

Он није узео чек.

Пауза је прошла и сви кандидати седе унутра. Док пролази поред њих и иде ка зачељу стола, Човек Који Има Новац опажа да су њихови листићи празни. Његова потрага за јединственим начином размишљања изгледа да није уродила плодом. Он је превише искусан да не би схватио шта се догодило. Прелетевши само једним погледом преко Човека Који Има Знање И Искусство и осталих кандидата, схвата однос надређеног и потчињених, поробљених, и улогу коју је новац одиграо у свему томе. А то је управо оно од чега је покушао да побегне, оно што квари и уназађује односе које је желео да унапреди и визију коју је желео да изгради. Никада компанију није видео искључиво као извор зараде, већ као живи продужетак самога себе. Нешто чему је сада била потребна помоћ. Вади из џепа упаљач и цигару и покушава да је упали. Али његов упаљач из неколико покушаја не успева да произведе пламен. Кашљуцајући слабе варнице његов кремен се гасио. Тако се и он осећао. Слабо и истрошено. Без пламена и снаге у себи.

У сали влада мук док један од најмоћнијих људи на свету бива немоћан пред тако безазленом ствари. А онда са краја стола устаје Младић Који Има Идеју. Он долази до Човека Који Има Новац, носећи у руци свој папир, стаје, наслања папир на зид, вади из џепа изгравирани сјајни упаљач и притиска га уз папир, тако да се види лого Компаније, гласно изговарајући: НЕСТАЛО ВАМ ЈЕ ВАТРЕ? КУПИТЕ УПАЉАЧ. Затим му прилази и из једног покушаја ослобађа чист, густ и непоколебљив пламен. Сва дрскост и безобзирност његовог поступка претварају се у сву смелост и

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

једноставност његове неприкосновене Идеје. Док се немо гледају, између њихових спрегнутих погледа гради се челични мост. То је оно што је требало Човеки Који Има Новац, тај пламен, та енергија, тај живот.

Једним покретом руке он даје знак свим осталим кандидатима да напусте салу и да је разговор завршен. Не смејући чак ни да негодују, они одлазе и враћају се својим свакодневним пословима.

А Човек Који Има Новац и Младић Који Има Идеју остају да заједно раде на остваривању величанствених Визија и Идеја.

Ружа Б. СТОЈАКОВИЋ • Бачки Јарак

БОСАНАЦ

ДИВЉА, непредвидива, надасве величанствена земља Босна, као судбина зацртана је на мом длану. Давно некада у доба пубертета, када још нисам ни имала женске атрибуте, волео ме је један Босанац.

Био је седам година старији од мене. Зрео момак за женидбу. Одслужио војни рок. Радио је као пословођа у једном великом супермаркету.

Осим физичке лепоте, Бог му је подарио и добар карактер. Моја мајка га је обожавала. Стално ми је говорила:

Погледај како ти другарице завиде. Јеси ли глупа или слепа? Зар не видиш како те Будимир гледа, ужарених очију?

Нисам била ни глупа нити слепа, једноставно нисам га волела. Био је превише леп за мој укус. Мушкарац мора бити мужеван, жилав, згодан, али леп не. Живела сам у сенци оца и стрица „Казанове“. Рано сам спознала све швалерске тактике, форе и фазоне. И рекла сам себи још тада, никада свог мушкараца нећу делити ни са једном женом. А леп мушкарац ма колико био веран, кад тад падне у искушење пред налетом похотљивих жена. Баш као мој отац. Била сам сведок његовог пада. Једне јесени мајка је отишла у посету својим родитељима. Бака је била болешљива, и веома везана за моју мајку. Само њено писуство је било довољно да она оздрави. Остала сам са оцем у стану. Почела је нова школска година. Кренула сам у II разред. На повратку из школе, на улазним вратима сударила сам се са комшиницом

Драгицом. Гурнула ми је у руку једну црвену новчаницу и рекла:

Иди на сладолед, баклаву или било шта, на пола сата.

Нећу, рекох тврдоглаво.

Ухватила ме је за зулуф, баш као што учитељ ухвати неваљале дечаке. Стресла сам се од бола и од злог погледа њених ледених, сивих очију. Ушла је у наш стан и закључала врата. Остала сам да седим на степеништу. После неког времена изашла је сва рашчупана и распасана. Прошла је поред мене ни не погледавши ме. Ушла сам у стан. Тата је утонуо у сан. Свуда наоколо су били разбацани делови његове одеће. Све ми је било јасно. Мајци нисам смела рећи ни реч о том немилком догађају, који је био само један у дугом низу. Недуго затим, моји родитељи су се развели. Бучно, непријатељски. Као комад намештаја отац ме је оставио мајци, не питавши ме шта желим. А ја сам као и већина девојчица мога узраста више волела оца.

Тај недостатак очевог присуства и љубави у мом животу попуњавао је деда. Он је био та људска вертикала која ми је давала пример својим делима, како треба да изгледа прави мушпкарац.

Једном приликом ми је рекао:

Кад сретнеш момка који личи на коња, лепотом, снагом и карактером, за њега се бори. Само такав је вердан труда.

Године су протекле као поток испод дедине куће. Удала сам се, створила своју нову породицу, на добрим темељима. Све је на први поглед, гледано са стране било скоро па савршено. Али није.

Временом љубав се претвори у навику. И као јучерашњи ручак који данас подгрејеш нема укуса ни

мириса. Рутина и навика се котрљају и ја са њима. Изгубила сам појам о времену и простору у коме се мој живот одвијао. Била сам налик медведи који се спремао за хибернацију. И баш тада, као амерички торнадо у мој живорт је ушетао један Босанац.

„Не постоји едукација за љубав. Ту нема тренера. То мора сваки човек сам да открије. Не зато да учини живот лепим. Није потребно да живот буде леп. Потребно је да је садржајан. Некад је много садржајнији кад је болан. А једино љубав може да вам га да. Тај садржај. Ви морате да прођете кроз све муке. Кроз све могуће патње, да бисте дошли до неке представе о томе, колико је човек човеку потребан.“ Ово су речи Стеве Жигона, српског и југословенског филмског, телевизијског и позоришног глумца и режисера.

Као покварена плоча његове речи су се вртеле у круг, на грамофону мојих мисли. Свака ми се дубоко урезала у меморију.

Вукла сам се пругом живота као стара, зарђала локомотива вукући за собом неколико теретних вагона. Једне јесени налетео је на мене експресни воз, најновијег дизајна. Растурио ме је на ситне комаде. Гледала сам како се моји вагони распадају, као да су од картона. А он је прелетео преко мене и наставио пругом у пуној брзини. Нисам га ни окрзнула. За њим је остао огроман облак црне прашине који ме је прогутало целу.

Подигао ме је са тла небу под облаке. Прашина се слегла и нестала са хоризонта. Остала сам да лебдим негде између земље и неба. Покушавала сам да сиђем на тло, да се вратим старом животу, али нисам успевала. И руке сам безуспешно пружала ка звездама, не могавши да их дохватим. Биле су предалеко од мене, баш као и он. Постала сам облак. Моји дани су били суморни. Сунце ме је упорно тешило, и грејало моје озебло срце.

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

И ноћу би ми Месец певао успаванке, али ја сам остајала будна, у ишчекивању немогућег. Кишу нисам просипала. Себично сам је чувала и гомилала. Давила сам се у њој, али ни кап нисам пустила од себе. Чекала сам га крај пруге. Мора једном наићи поново. И наишао је. Просула сам по њему сву своју кишу. Потопила сам пругу и он је стао. У том тренутку сам сишла са облака. Кренула сам храбро ка њему, са намером да му кажем оно што је он већ знао. Срели смо се у погрешно време на погрешном месту. Али он је та коцкица у мозаику која ми недостаје. Он је тај садржај који испуњава мој живот. Он је тај племенити коњ, вредан труда за кога ћу се борити. И кога ћу кротити нежно.

САДРЖАЈ

УМЕСТО ПРЕДГОВОРА

Још једна књига за јединствени јубилеј 3

I награда

Хелена ШЋОПУЛОВИЋ • Неготин

ШТА РАДЕ СЛАДОЛЕЦИЈЕ ЗИМИ 5

II награда

Славица РАКЧЕВИЋ • Београд

ЖИВОТ 9

III награда

Ружица ТОМИЋ • Панчево

КО'Е БИ БИЛО АЛ' НЕ'Е БИЛО 10

Ненад СМИЉКОВИЋ • Ристовац, Врање

КЕТО ВАМПИР 12

Јелена ЦВЕТКОВИЋ • Ниш

ЧИСТАЧ БЕЛИХ ГРАДОВА 13

Младен ЖИВКОВИЋ • Сомбор

ОДЛАЗАК 16

Алекса МИЛЕНКОВИЋ • Београд

ЦРВЕНИЛО 20

Мирјана КОСАНОВИЋ • Сремска Митровица

ОДЛУКА 24

Душан РАДАКОВИЋ • Зрењанин

НЕКОЛИКО СЕКУНДИ 27

НАЈБОЉА КРАТКА ПРИЧА ПИРОТА 2024.

Милица ДОБРОЈЕВИЋ • Београд КАКО ЈЕ МАШАН ПОСТАО НИКО	33
Немања ГОЈКОВИЋ • Нови Сад 21 x 3 = 100%!	37
Милан ЖИВКОВИЋ • Београд ЉУБИЧАСТИ КАПУТ	41
Срђан ЈОВАНОВИЋ • Владичин Хан НИЈЕ ТАКО НО ВАКО	45
Тања МИЛУТИНОВИЋ • Београд СОФИЈА	46
Вања ПОПОВИЋ • Српски Милетић ЗОГРАФОВО ИСКУШЕЊЕ	53
Димитрије ПОПОВИЋ • Ариље ОГЛЕДАЛО	56
Емилија ЖИВОЈИНОВИЋ • Крагујевац ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТА	60
Данијела ЂОРЂЕВИЋ • Сурдулица СТАКЛЕНАЦ	66
Милан ТОДОРОВИЋ • Смедерево ТАЈСОН И ЕЈЕР	70
Бранко ЈЕЧМЕНИЦА • Уб УПАЉАЧ	72
Ружа Б. СТОЈАКОВИЋ • Бачки Јарак БОСАНАЦ	76